

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade nala dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Bilanca.

Kakor mora vsak dober in vesten gospodar k zaključku vsakega leta sestaviti v svoji računski knjigi bilanco, da vidi, ali je v preteklem letu napredoval, ali nazadoval, tako mora tudi vesten politik o novem letu napraviti razpored čez svoje politično delovanje v minulem letu, ali bolje: razpored o političnem gibanju, s katerim se je pečal bodisi kot diplomat, kot ljudski zastopnik ali kot časnikar.

Kako bilanco naj si sestavi slovenski politik? Obseg njegovega političnega delovanja je na splošno jako omejen. Pri srcu mu je v prvi vrsti usoda svojega naroda, kateri dasi se bori že mnogo desetletij, še vedno ni prispel do one veljave v zgodovini narodov, kakoršna mu gre po naravnih in človeških zakonih. S politiko države, v kateri živimo Slovenci, se slovenski politik peča in se more pečati le v toliko, v kolikor se ista strinja s politiko slovenskega naroda. Kaj pa še le s svetovno politiko? Do tu čisto ne sega moč slovenskega politika, ker za svetovno politiko se zanima povprečno tudi le v toliko, v kolikor ista morda zadeva ob interese države, v kateri — životarimo Slovenci.

In tako ostaja slovenski politik na svojem tesnem in omejenem stališču, katero temelji skoro izključno na ljubezni do naroda.

Ako pa pregledamo račune v svoji politični računski knjigi, moramo reči, da nas je skoro strah. Kaj prav za prav smo dosegli Slovenci v političnem oziru v preteklem letu 1902? Pač smo se pred letom osorej nekoliko nadejali, da se bodo stvari v državnem zboru ugodneje zasukale. Menili smo, da se dožene jezikovni boj na Češkem, v katerem slučaju bi bili mi južni Slovani monarhije smeli zahtevati jednako ureditev jezikovnega vprašanja tudi za se in bi bili to mogoče tudi dosegli.

To bi bila zares velika politična pridobitev in izpodbujala za nas, ki še vedno čakamo na rešitev tega vprašanja in ki čedalje teže občutimo posledke zavlačevanja v tej zadevi. Reči moramo, ako bi bil na našem mestu kak drug narod, recimo nemški, bi bil že dosegel svoje pravice, — to pa gotovo zaradi tega, ker bi posegel pogumneje samozavestneje v boj. Ali zares manjka potrebnega poguma, potrebne samozvesti, nam Slovencem? Gotovo ne! Naši prvoboritelji, kateri složno in z resnično vnemo delajo za dobro naroda, ne štedijo ne dela ne besede, da bi priborili narodu, kar mu gre. Ali to še ni zadosti. Na ramah samih prvoboriteljev je že itak toliko bremen, da se šibé pod njimi. Ako si hoče narod dobro, mora se truditi tudi sam.

Tudi v ljudstvu mora biti pogum in samozavest.

Jedna velika napaka slovenskega naroda je tudi ta, — da preveč tiramo politični partikularizem t. j., da čepimo le na svoji šibki politični vejici in se ne oziramo po vsem — slovanskem drevesu. Preveč se ločujemo od drugih Slovanov, premalo se čutimo solidarne z veliko stomilijonsko slovansko družino. Zakaj so Nemci ponosni, močni, samozavestni. Zato ker se Nemci vsega sveta čutijo kakor en narod. Na to orjaško moč se naslanja posameznik med njimi in čuti se krepkega. V nas tega ni in zato živi v nas samo ta za-

vest, da smo slabi in vsak dan slabejši. In to nas pogublja. Oni pa, ki je zanesel v nas politični partikularizem in ki niti med nami narodno razcepljenost, oni se veseli naše narodne škode in se nadeja, da pride hip, ko pod težo popolnoma podležemo. Resnično je, da mora vsakdo gledati, da je red najprej v njegovi hiši, — potem bo v redu vse. Politika slovanskih narodov je sicer podobna priliki Svatoplukovi o sedmih palicah: vsaka posamezna se posebej lahko zlomi, potem bode zlomljenih vseh sedem. Vsak slovanski narod naj bi rešil svoje politično vprašanje, in rešeno bi bilo naposled celo slovansko vprašanje. Vendar pa mora to delo nadvladovati moč splošne slovanske zavesti in solidarnosti; brez te ne pojde srečno! Solidarnost pa najprej v domačem taboru! Splošni potrebi naroda naj se vkloni skupnost, zasebni, sebični interesi naj izginejo. Največje gorje za narod en uspeh so ljudje, ki iz narodnega dela kujejo za svojo osebo kapital, kakor se to žal godi zopet na Slovenskem in tudi na Goriškem. Tako delo piše same — ničle v politično bilanco našega naroda in napravlja v njenih listih zmešnjavo.

Ne smemo sicer prezreti, da nas tlačijo zistemi, težeči za tem, da nas politično zatro, ali proti moči takih zistemov moremo se braniti le v tesno združenih vrstah. Ako smo razdeljeni, le še podpiramo moč in namen zistemov. Zistemi nam nočejo dati najpotrebnejših izobraževalnih sredstev, kamo-li učnih središč, kakoršno imajo vsi zavedniši narodi — kajti zistem se boji našega kulturnega napredka. — Zaradi tega zaključujemo zopet jedno leto, ne da smo n. pr. goriški Slovenci dosegli gledé šolstva to, kar nam po pravici gre.

Ali v očigled takim odnošajem na — zistemih bi nas morala vsaj biti skrb, da se sami ohranimo, dokler se tudi na zistemih ne obrne na bolje, — da otmemo svoj čolnič, dokler ne priplujemo v njem v varno pristanišče.

Deželni zbor goriški.

Dva najsta seja našega deželnega zbora je bila v torek dne 23. t. m. ob 5. uri popoldne. Navzoči so bili vsi poslanci razun dr. Treota. Najprej se prečita in potrdi zapisnik prejšnje seje. Potem odgovarja vladni zastopnik na interpelacijo poslanca Jakonačiča radi zdravstvenega zakona in radi lekarn, ter na interpelacijo poslanca Lapanje radi slabega stanja državne ceste v Kobaridu.

V prvem oziru našteva, kaj sta vlada in deželni zbor že storila, da bi dežela dobila primeren zdravstven zakon, a stvar da je običajna v dež. odboru. V drugem oziru meni, da je naravna lega kobariskega trga kriva, da se zbira deževnica ob glavni cesti, ki se ne more zvišati, ne da bi hiše ob nji škodo trpele; da cesta v trgu se po možnosti širi in se v ta namen odkupi nekaj sveta pred Nemcem, kakor se je že odkupil pri Jaklu; da v kratkem se odda delo še za vso ostalo cesto med Kobaridom in Trnovem ter da po končanem tem delu se bo nadaljevala uravnava ceste med Trnovem in Srpenco. Deželni glavar je bil mnenja, da se je vladni zastopnik v odgovoru na prvo interpelacijo preveč dotikal delovanja deželnega od-

bora, oziroma očital mu nekako nemarnost; zato je vso zadevo pojasnil in zagovarjal deželni odbor.

Na to je začel deželni zbor razpravljati točke dnevnega reda. Sprejet je bil tudi v tretjem čitanju brez ugovora in brez opombe načrt zakona za stran pobiranja deželne davščine na užitnino vina, mošta in mesa, ki se tako-le glasi:

Na predlog deželnega zbora Svoje poknežene grofovine Goriške in Gradiške ukazujem tako-le:

§ 1. Deželni odbor Moje poknežene grofovine Goriške in Gradiške se pooblašča, da pobira v delno pokritje potrebnih deželnega zaklada samostojno deželno davščino od užitnine vina, mošta in mesa.

§ 2. Visokost te davščine se določi s posebnim sklepom deželnega zbora; ta sklep, kakor tudi vsaka morebitna sprememba istega, potrebuje cesarske potrdbe.

§ 3. Izvršitvene predpise za pobiranje deželne davščine, omenjene v prejšnjih §§, izda c. kr. primorsko namestništvo, sporazumno z deželnim odborom poknežene grofovine Goriške in Gradiške.

§ 4. Kadar stopi v veljavo pričujoči zakon, ugasne pravica za pobiranje deželnih doklad na erarski davek za užitnino vina, mošta in mesa, ki je sedaj v veljavi v pokneženi grofovini Goriški in Gradiški.

§ 5. Prestopki na podlagi tega zakona izdanih določil, se kaznujejo v smislu ministerskega ukaza z dne 30. septembra 1857 leta drž. zakon št. 198 z globami od 2 do 200 K ali z zaporom od 6 ur do 14 dni. V to so pristojna oblastva navedena v ministerskem ukazu z dne 3. aprila 1855 drž. zak. št. 61.

§ 6. Ta zakon stopi v veljavo dne 1. januarja 1904. Morebitna prehodna določila, ki bi bila potrebna, se izdajo skupno z izvršitvenimi predpisi navedenimi v § 3.

§ 7. Mojima ministroma notranjih zadev in financ je naročeno izvršiti ta zakon.

Poročevalec o tem zakonskem načrtu je bil prof. Berbuč.

Prošnja gospodarske zadruge v Cerknem, da bi dežela prispevala k zgradbi ondašnje mlekarne, se odstopi peticijskemu odseku v pretres in poročilo.

Predlog deželnega odbora, da bi se na prošnjo železniškega ministerstva odstopile osnovne akcije vipavske železnice v imenskem znesku 100.000 K vladi kot deželni prispevek k gradbi bohinjske železnice, se odkloni z vsemi slovenskimi proti italijanskim glasovom. Poleg poročevalca dr. Maranija udeležili so se debate dr. Tuma, župnik Grča in vladni zastopnik grof Attems.

Proračuni za leto 1903 malih zalogov, katere oskrbuje deželni odbor, se izročijo finančnemu odseku, da jih pretrese in o njih poroča.

O organizaciji deželnega hipotečnega zavoda poročal je dr. Venuti. Dr. Tuma je menil, da v načrtu se določa preveč osebja za ta zavod, katerega s početka gotovo ne bo treba, ter da ne kaže imenovati, vsaj ne zdaj, ravnatelja zavodu, katerega naj bi vodil ravnatelj deželnega knjigovodstva, a imenoval naj bi se zavodu pravni zastopnik, ki naj bi za to skrbel, da se vse postavno uravna in upravlja. Deželni glavar je smatral govor dr. Tume kot

predlog, ki ni na svojem mestu, ker zdaj ni govora o premembah zavodovih pravil, radi česar sta se ostro zbesedila. Dr. Gregorčič je nasvetoval, naj bi trajal provizorij, ki se namerava uvesti, ne do prve zavodove bilance, ker tako bi morali čakati dve do tri leta, marveč le do prihodnjega deželnega proračuna, kar bi značilo približno dobo enega leta. Predlog je bil odklonjen. Govornik je dalje omenjal, da je nameraval staviti predlog, da bi se § 46. zavodovih pravil tako premenil, da ravnatelj ne bi moral biti pravnik in da bi se v varuštvo (kuratorij) volili poleg višjega varuha še štiri člani in dva namestnika namesto treh članov in enega namestnika, ki so zdaj določeni. A ker je deželni glavar izjavil, da je to predlog, ki bi se moral staviti posebej in ne v zvezi z organizacijo zavoda, o kateri se je razpravljalo, je odstopil od svoje namere. Slednjič so bili sprejeti gledé organizacije zavoda naslednji predlogi deželnega odbora:

I. Obrestno merilo za posojila, ki jih bode dovolil, in za zastavna pisma, ki jih bode izdal deželni hipotečni zavod, ki se ima ustanoviti, se določa za sedaj na 4 odst.

II. V pokritje potrebnosti za ustanovitev, za plače osebju itd. dovoli se hipotečnemu zavodu iz deželnega zaloga predaj v znesku 30.000 K, ki se bode dvignil iz deželne blagajne po potrebi. Ta znesek se bode moral povrniti deželnemu zakladu brez obresti tako, da čisti upravni dobiček omenjenega zavoda se mora porabiti v prvi vrsti za plačilo rečenega predajuma.

III. Rentni davek, ki se mora plačati za odrezke zastavnih pisem v zmislu zakona od 26. junija 1901 drž. zak. št. 80 plačuje hipotečni zavod sam.

IV. Vsak varuh (višji varuh, odnosno namestnik) dobiva kot odškodnino za udeležbo pri sejah varuštva po 16 K na dan. Izven goriškega mesta stanujočim varuhom se povrnejo razun tega še potni troški v zmislu določil veljavnih za deželne poslance.

V. Glede uprave kreditnega zavoda, ki se ima ustanoviti, se določa sledeče: 1) Deželni odbor se pooblašča, da imenuje in ustanovi varuštvo v zmislu § 46. pravilnika in imenuje začasno ravnatelja (§ 48.). 2) Za uradnike in slugе zavoda velja pravilnik in statut z dne 11. julija 1901, ki je v veljavi za uradnike in slugе deželnih uradov. 3) Osojbe zavoda sestoji: a) iz ravnatelja v VII. plačilnem razredu, ki zamore preiti v VI. plač. razred; b) iz knjigovodje v IX. plačilnem razredu, ki zamore preiti v VIII. in VII. plač. razred; c) iz blagajnika v X. plačilnem razredu, ki zamore preiti v IX. plačilni razred; d) iz knjigovodstvenega pristava v XI. plač. razr., ki zamore preiti v X. in IX. plačilni razred; e) iz kancelarja v X. plač. razr., ki zamore preiti v IX. plačilni razred; f) iz uradnega slugе v III. plačilni vrsti, ki zamore preiti v II. in I. plačilno vrsto; g) iz potrebnega števila dnevničarjev. 4) Deželni odbor se pooblašča, da postavi za opravljanje blagajniških poslov, dokler bodo dopuščale službene razmere, namesto posebnega blagajnika (ad 3, c) knjigovodstvenega uradnika (ad 3, d). 5) Deželni odbor zamore pokriti mesto kancelarja (ad 3, e) s pisarniškim pristavom v XI. plač. razr., ki zamore preiti v X. in IX. plačilni razred.

VI. Ta določila, kakor tudi vsa druga, ki jih izda v tej zadevi deželni odbor (izvršitveni predpis, poslovnik itd.) ostanejo v veljavi do sklepa prve upravne dobe zavoda.

VII. Deželnemu odboru se nalaga, da izvrši kakor hitro mogoče vsa dela za organizacijo ter da odredi otvoritev deželnega hipotečnega zavoda.

Po nasvetu pravnega odseka, poročevalec dr. Luzzatto, sprejme se tudi v tretjem čitanju brez premembe načrt zakona, ki dovoljuje nekaterim poslopjem odpusčenje ali znižanje doklad. Zakon določa, da poslopja z zdravimi stanovanji zmernih cen za delavce, ki so označena v zakonu z dne 8. julija 1902, drž. zakon št. 144, so za tisto dobo, za katero jim je na podlagi omenjenega zakona zagotovljeno oproščenje od hišno-razrednega, hišnonajemnega in 5 odst. davka od dohodka začasno davka prostih poslopij, — oproščena tudi plačevanja vseh deželnih, okrajnih in polovice občinskih doklad na omenjene državne davke. Po sklepu občinskih zastopov more se oproščenje od polovice občinskih doklad razstegniti na večji del, oziroma na celo svoto istih doklad. Ako bi olajšave, dovoljene z zakonom z dne 8. julija 1902, nehale pred časom, preneha istočasno tudi oproščenje od naklad. Ta zakon stopi v veljavo z dnem objave.

Druge točke dnevnega reda se preložijo po predlogu dr. Luzzatta na prihodnjo sejo. — Konec seje po sedmi uri zvečer.

Trinajsta seja. To število je mnogim zoperno, ker menijo, da pomenja ali prinese nesrečo. Ne tako trinajsta seja v našem deželnem zboru, ki je bila včeraj 29. dec. Bila je v mnogih točkah seja miru in sprave, polna novoletnih darov na vse strani; a v proračunu žal tudi polna težkih bremen, ki so se naložila davkoplačevalcem. Sprejela sta se zakon za uravnavo Birse (Verse) in proračun za l. 1903, o katerih bomo še govorili. Naložilo se je dež. odboru, naj stopi v dogovore z vlado in kmetijskim društvom v Gorici, da se ustanovi deželna komisija za trtorejo.

Potem so se delile podpore na razne strani in sicer: goriškemu mestu prispevek k stroškom za hiralnico 4000 K; kmetijski družbi za upravne stroške l. 1903 5000 K; za zgradbo cest v občini medanski 2400 K, v občini kožbanski 2000 K; županstvu v Tomaju za gradbo napajališča 2000 K; cestnemu odboru komenskemu 1600 K, cerkljanskemu 3000 K, bolškemu 1400 K, sežanskemu 1400 K, goriške okolice 3500 K, kobaridskemu 4000 K; obrtno-nadaljevalni šoli v Foljanu 400 K; reński občini za uravnavo hudournika Renč 30%, od skupnega zneska 28.000 K; občini Št. Maver 1300 K za obrambena dela ob Soči; občini dreženski za napravo vodovoda 1000 K.

Podelile so se podpore raznim sadjarskim in vinorejskim društvom, in sicer onemu v Kamnjah 200 K, v Berjah 400 K, v Št. Ferjanu 400 K, v Komnu, v Kanalu, v Prvačini in v Sv. Križu po 200 K, v Tolminu in v Kreplicah po 200 K. Občini Kožbani za napravo vodovoda 600 K, županstvu v Muši za cesto 300 K, za vodnjak 400 K, županstvu v Lokvah za vodnjak v Predložah 600 K, občini Ajba za cesto s Kambreškega na Srednje 600 K, občini Vrsno za cesto na Libušnje 600 K, občini Sv. Luciji za cesto v Lom 400 K, Dreženci za tri ceste 600 K, Selcu za cesto na Kamno 400 K, Fonom za cesto proti Kamnu 300 K, Gorenji Tribuši 400 K, občini Ivanigrad-Zagrajec za cesto 400 K, Sedlu za cesto 400 K, Otaležu za brv čez Idrijco v Mazoro 400 K.

Razne druge prošnje so se oddale deželnemu odboru, da o njih poizveduje ali da jih reši. V prihodnji številki še kaj o tej seji.

Dopisi.

S Cerkljanskega, 23. decembra 1902. — Dopisunče znano je sopes uto-

nilo v „Soči“. To ni Cerkljan, pač pa gotovo mokrač — z rudečo brado. Zadirja se v „Cimola et Co.“, oblajava tudi, kakor priklenjen pes luno, našo hranilnico in mlekarico! Sline se mu cedijo po obojem. Njegovim lažem odgovarjati — zgubljen čas! Toliko pa mu povemo da časti ne bo iskala „brezčastna klerikalna banda“ pri njem; častni pridevek vračamo dopisunu. — Ako kdo priseže iz klerikalne bande, zna prisego — držati! do pičice!! Izziva zopet, naj se dopisnik v „Gorici“ podpiše. Zakaj se pa sam ne popiše v „Soči“? Ali ti ne diši, poštenjakovič!? Ako tudi se v „Soči“ podpiše, mu povemo že danes, da bo ime „izposojeno“ in ne njegovo! Vemo to iz ust njegove stranke! Izza plota znaš metati kole; ako se te malo potipa, se pa kar skriješ, kakor cigan v sirk, ko zagleda žandarja! — Kaj pomeni 30 tisoč? Na me n o m a zamolči, da se kalini vjamemo na — goldinarje! Saj se poznamo, hujškač! Cerkljan je bilo pred teboj in prej kakor Peter, Jožek krokodil e tutti quanti, in bo ostalo tudi ko vas ne bo več nobenega vzlic vsemu podlemu obrekovanju po — n e . . . „Slovenskem Narodu“ in po „Soči“. — Nadalje sereva zadira v Kobala in družino. Nočemo tukaj braniti g. Kobala, ker se zna sam, povemo pa duševnemu revčku dopisniku, da ako sam smrdi, ni treba misliti, da je vsakdo — dihur! Iz svojega je govoril! Rad bi hotel da bi „zadnjo šestico“ prinesli ljudje njemu ali vsaj Petru, Gorenjcu, krokodilu itd., tako bi bilo vstreženo, kaj ne? Ravno ti isti ljudje bi bili potem „kakor kristal čisti značaji!“ Sedaj so pa le zadolžena klerikalna brezčastna banda! Pri tebi, dopisniče, ni še „nobeden potrkal“, še — berač ne ker ve da ne dobi nič! Ali te grize madron, ko šteješ 15 sto obresti? Zakaj zamolčiš 5000 kron podpore za mlekarico? Se bojiš, da bi se ljudem odprle oči?! Ali nisi vedel?? Barabstvo pustimo tvoji stranki, ktera se obnaša slabše kakor — hotentoti! In tako „bando“ hvališ na vse pretege. Dober tek! — Se ve, da imenuje dopisnik to bando drugače le razumno, inteligentno, napredno itd. Gotovo je on voditelj in odgojitelj, ker tako dobro ve! — Hoče ljudstvu pomagati, pa kako? Najbrže kakor Stritar pravi v „zimskih večerih“: Ko maček zve da vrana je bolna nekje, — opravi se za zdravnika in k bolnici gre; kako kaj? — Lepo! da maček za mene skrbiš. Bo že; še bolje pa bo, če me v miru pušiš! Tako mu odgovarja tudi naše ljudstvo! Pika!

Politični pregled.

Politični položaj.

Ne samo ogrski listi marveč tudi drugi listi prorokujejo ministersko krizo v naši državni polovici ter pravijo, da dobimo že ob novem letu novo vlado. O ti zadevi piše praški list „Bohemia“, ki dobiva bajne informacije od samega dr. Koerberja, tako-le: Ministerski predsednik ne preti z demisijsko, toda vkljub temu pojde, če se bo Avstrija morala ukloniti Madjarom. Za podjarmljenje pod diktaturo Ogrske Koerber ne prevzame nikake odgovornosti ter bo ostal zvest svojemu prvotnemu sklepu, da pritrdi le zboljšani in pravicam Avstrije odgovarjajoči nagodbi. Koerber se ne čuti dolžnega, da sklene nagodbo, škodljivo avstrijskim interesom. Take nagodbe ne bo sklenil, in če se bo Avstrija morala udati pritisku, se bo Koerber temu pritisku umaknil. — Stališče ministerskega predsednika je torej omajano že radi nagodbe, poleg tega pa treba vpoštevati še vedno nerešeno češko pravno vprašanje, ki je strmoglavilo že več ministerstev. Če prestane torej srečno eno krizo, preti mu še druga nevarnost, iz katere se ne reši tako lahko. S pomočjo § 14. si sicer vlada dovoli zadnje dni tega leta šestmesečni budgetni provizorij, a te dobe po splošni sodbi ne bo preživel.

Poroča se po najnovejših vestih, da sta padala dr. Koerber in pl. Szell svoji ostavki.

Šestmesečni budgetni provizorij uveljavi prihodnje dni Koerberjeva vlada s pomočjo § 14.

Vojaške spremembe.

Mesto vojnega ministra Pitreicha je imenovan sekcijskim šefom v vojnem ministerstvu fml. vitez Pino, namestnikom

šefa v generalnem štabu pa generalmajor Potiorek.

Odpovedana trgovinska pogodba.

Italijanski list „Giornale d'Italia“ piše, da je že došla italijanski vladi odpoved trgovinske pogodbe z Avstro-Ogersko.

Češko-nemška pravna pogajanja.

K češko-nemškim pravnim pogajanjem, ki se začne 3. januarja, je povabil ministerski predsednik dr. Koerber tudi zastopnike moravskih Čehov in Nemcev. To je tudi jedino pravo, kajti govoriti o češko-nemški spravi, ne da bi prišla pri pogajanjih v poštev tudi Moravska, bi bilo toliko, kakor nehoteti češko-nemške sprave.

Obstrukcija v galškem deželnem zboru.

Iz Lvova se poroča, da nameravajo rusinski poslanci z obstrukcijo onemogočiti proračunski provizorij.

Papežev odgovor na božično čestitko.

Povodom božičnih praznikov je sprejel sv. oče, kakor običajno vsako leto, kardinalski kolegij, ki mu je po svojem starosti kardinalu Oreglia izrazil svoje čestitke. V svojem odgovoru je naglašal papež, da je njegov jubilej po vsem katoliškem svetu našel pojavov ljubezni, da pa te vesele pojave kalé socijalni dogodki, ki so njegovo srce napolnili z žalostjo. Papež obžaluje predlogo v italijanskem parlamentu o ločitvi zakona, ki pomenja prevrat krščanskega življenja ter vzpostavljenje držav na podlagi paganskega naturalizma. Papež je opozarjal na važnost krščanske demokratične akcije, kateri je podelil svojo sankcijo. To gibanje je v najstrožjem nasprotju s socijalno-demokratičnim gibanjem, katero poslednje prvo utesnuje in je že s tem svetu v veliko kvar.

Beg saške prestolonaslednice in nadvojvode

Leopolda Ferdinanda.

Ko so povedali saškemu kralju, da je prestolonaslednica Lujiza zbežala, zgrudil se je baje nezavesten na tla. Princezinja Lujiza in njeni brat nadvojvoda Leopold imata baje jako majhno privatno premoženje. Nadvojvoda ima 100.000 K a mora skrbeti tudi za svojo sestro.

Dedič je po Ivanu Orthu a more dedščino nastopiti, ko Ivana Ortha proglase za mrtvega. Nedavno so listi poročali, da se je saški prestolonaslednik poškodoval na lovu. To pa ni res. Takrat je nadvojvoda Leopold Ferdinand saškega prestolonaslednika pretepel. Nadvojvoda Leopold se ne sme več vrniti v Avstrijo. Njemu so ustavljeni vsi dohodki, katere je imel kot avstrijski nadvojvoda. Gdč. Adamovič s katero je nadvojvoda pobegnil ima v Gradcu sestro ki je omožena z asistentom tobačne režije g. Seistanom. Mati nadvojvode Leopolda se je že večkrat radi njegovega življenja pri-tožila pri cesarju.

Nadvojvoda Leopold Ferdinand je spoznal Marijo Adamovič v Brnu, kjer je bil major. Ko je nadvojvoda šel v Iglovo, prišla je gdč. Adamovič tja in z nadvojvodo je šla tudi na Dunaj, kjer ji je nadvojvoda kupil vilo. Po več dnih je nadvojvoda preživel v tej vili, kjer ga je že obiskoval tudi nadvojvoda Jožef Ferdinand. Začetkom t. l. je gdč. Adamovič dobila povelje, da mora tekom 8 dni zapustiti Dunaj, in je šla v Monakovo, kamor ji je nadvojvoda pisal, da ji ostane zvest in da naj potrpi. „Zeit“ pravi, da je bila gdč. Marija Adamovič na jako slabem glasu. O princezinji Lujizi pravijo, da so jo pozvali, naj se vrne v Solnograd. Ona pa noče tega storiti, ampak pravi, da ne zapusti svojega Girona, s katerim se je hotel baje poročiti v Parizu. Le kadar jo spominjajo na njene otroke postane princezinja Lujiza nekako zamišljena. O nji se govori, da je hotela pobegniti še druge kratki z drugimi, pa da se ji ni posrečilo. Značilno je, da židovski listi jako laskavo pišejo o ti čudni dvojici.

Glavni o najnovejši francoski aferi.

V Franciji ne morejo živeti brez afer in srečno so prijadrali do nove Humbertove afere, ki preti imeti za obstoječe razmere enak ali pa še mnogo večji učinek, kot panama ali Dreyfusova afera. To se razvidi najbolj iz pisave francoskega časopisja. Vladi nasprotni listi trdijo predvsem, da se bo vlada na kak način dogovorila s Humbertovimi, da ne bodo povedali preveč ter prizanesli gotovim politikom. Za to uslugo jim pa zagotove nizko kazen in bližnje pomiloščenje. Kakor se je sklenila svojedobno z Artonom beneška pogodba, tako bomo sedaj doživeli pogodbo z Madridom. Posebno veliko posla bo imel pravosodni minister Vallé, da obvaruje pred javnim madežem Waldeck-Rousseau-a, o katerem ve baje Humbertova čudne reči.

Ustaja v Venezueli.

Doba premirja med vlado in vstaji je v petek potekla. Vlada je prejela ob-

vestilo, da se blizajo Caracasu tri vstaške armade, broječe 6200 mož. Položaj je silno kritičen, ker se bo moral Castro boriti z zunanjimi in notranjimi sovražniki, a nima predvsem nikakega denarja. Castro bo skušal v La Victoriji pregovoriti pod Rolandom stoječo armado.

Domače in razne novice.

Našim p. n. gg. naročnikom. — Dokončali smo leto s to številko. Mnogo gg. naročnikov je že storilo svojo dolžnost poravnavi naročnino, za kar se jim tem potom hvaležno zahvaljujemo. Pri pregledovanju naših knjig smo pa našli, da je še dosti onih, ki so zaostali z naročnino za tekoče leto in celo še za prejšnja leta. Te torej uljudno prosimo, da se nas vendar že enkrat spomnijo, ter kmalu zaostalo poravnajo. Komur ni mogoče vse h kratu plačati, pošlje naj vsaj nekaj na račun, in ostanek prej ko mogoče. O tej priliki prosimo tudi naše prijatelje in somišljenike, da našemu listu pridobivajo novih naročnikov, katerega cena ostane tudi v bodoče za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone in četrt leta 2 kroni.

Velecenjenim gg. naročnikom in dopisnikom voščimo veselo novo leto!

Slovenska čitalnica v Gorici priredi dne 31. t. m. v društveni dvorani običajni „Silvestrov večer“, za kateri pripravlja odbor prav mnogovrstno zabavo s pomočjo blagovoljnih sotrudi in sotrudi. Spored bo obsegal: 1. Mošane zборе; 2. Ženske zборе; 3. Samospeve za sopran; 4. Godbene točke; 5. Glediščno igro, prvokrat na čitalniškem odru vpriporjeno: „Medved snubač“ v selskoigra v enem dejanju, spisal Krylov. Osebe: Pavel Fedorič Barsov, profesor; Semen Andrejič, vpokojen častnik; Ivan Andrejič, vpokojen uradnik; Lizaveta Dmitrova, njuna nečakinja. 6. Loterija. — Začetek točno ob 9 uri. Dvorana bo po mogočnosti segreta, po njej razpostavljene mize; krčmarju zaukazana dobra postrežba.

Obilne udeležbe od strani častitih članov in vabljenih gostov nadeja se o priliki prestopa v 5. desetletje obstoja čitalnice. Odbor

Za „Šolski Dom“ so vplačali predsedniku: Franc Klanjšček, kurat v Gorenji Tribuši za božičnico (po položnici) 2 K; monsignor Anton Cibič, dekan v Črničah (po položnici) 50 K; Franc Kranjec, župnik v Šmarjah 10 K; M. Fabijan v Kobaridu za božičnico 5 K; Jožef Munič, trgovec pri Sv. Luciji 4 K; na obnem zboru Kat. slov. delavskega društva v Gorici 8. grudna nabrali 5 K.

Upravništvu došlo: J. Vukasovič-Stibel 2 K 50 vin.

Presrečna hvala!

Za božičnico v „Šol. Domu“ je prejel voditelj še 36 robcev od g. Fr. V.

Krčme odprte. — Društvo krčmarjev v Gorici je priskrbelo od c. kr. glavarstva dovoljenje, da smejo zadnji dan leta t. j. 31. decembra 1902 ostati odprte do polnoči.

Razpis službe. — Pri tukajšnjem okrožnem sodišču je razpisano mesto kancelista. Prošnje je čas uložiti do 22. januarja.

Iztranih je bilo iz našega mesta od 1. januarja 1902 pa do 30. novembra 408 oseb.

Aretirali so te dni tukaj težaka Mitrija iz Trsta, ker se je polastil v Trstu tujega voza in konja in se vozil z nekim drugim človekom po Furlaniji. Prišedši v Gorico spravil je konja in voz „Pri Luni.“ Potem se je podal k nekemu znanцу ter mu ponujal konja in voz, ki sta bila vredna kakih 600 K, za mali denar.

Najden prstan. — V mesnici gosp. Fantuzzi-ja so našli zlat poročni prstan. Shranjen je sedaj pri policiji.

Najdeni denar. — Pred kakimi štirinajstimi dnevi je tukajšna policija našla približno sto kron denara. Kdor bi ga bil zgubil, oglasi naj se torej pri policiji.

Dopolnilna deželnozborska volitev za kmečke občine v Furlaniji. — Včeraj se je vršila v Gradišču dopolnilna volitev jednega deželnega poslanca za kmečke občine v gradiščanskem političnem okraju. Stala sta si nasproti kandidat konservativne stranke voditelj ljudske šole v Gradišču, gospod Josip Falconer in pa kandidat liberalne itatijanske stranke inženir Antonelli. Izvoljen je bil prvi, ki je dobil 49 glasov. Za drugega je bilo oddanih 35 glasov.

Namesto mandolata. — Trgovci z jestvinami so imeli v prejšnjih letih navado, da so o božičnih praznikih dajali svojim stalnim odjemalcem tako zvani mandolat. To navado so vsled nekega

medsebojnega sklepa opustili zavezavši se dajati ob ti priliki denarne prispevke za dobrodelne namene. Letos znašajo ti prispevki 872 K. Ta svota ni res velika za toliko število trgovcev z jestvinami nahajajočih se v našem mestu.

Iz Solkana nam pišejo: Nobeden ne sili koga, da mora iti v cerkev. Ako se pa kdo poda v cerkev, mora se tam mirno in spodobno obnašati, ter je največji surovež oni, ki gre zato v cerkev, da s slabim in ostudnim obnašanjem uznemirjuje one, ki so prišli v cerkev, da tam svojo molitev opravijo ter se udeležijo božje službe.

Na sveti večer je bilo v Solkanu več pijanih oseb, ki so se podale k polnočnici. Redarja sta jih svarila, naj ne gredo v takem stanu v cerkev. Ali ti ljudje se niso prav nič zmenili za ta opomin, marveč sli so v cerkev in so se tam jako škandalozno obnašali, ter žalili verski čut drugih pobožnih ljudi, nahajajočih se v cerkvi. Vsled tega se bodo morali zagovarjati pred sodiščem. Na praznik sv. Stefana pa so morali redarji pri popoldanskim službi božji celo nekega človeka zaradi njegovega grdega obnašanja v cerkvi aretirati. Tako daleč je zašla že razdivjanost med naše ljudstvo, razdivjanost, katero širijo novodobni osrčevalci s svojo umazano pisavo med našim ljudstvom.

Iz Brd smo dobili dopis, v katerem se pritožuje nekdo, da se tamošnje ceste premelo nadzorujejo. To da je pokazalo posebno v zadnjem času, ko je čez celo cesto, ki vodi iz Brd do Soče, blizu Vrhovlja, ležal debel led, tako, da ni bilo mogoče brez nevarnosti iti mimo; kajti ravno na tem mestu, kjer se je nahajal led, je tik ceste globok prepad. Kdo ve do kedar bi se bila nahajala ta nevarnost, ko bi se ne bil pritožil neki voznik podžupanu v Vrhovlju. No, potem se je res nekoliko popravilo, ali želeli bi bilo, da se na ti cesti še marsikaj popravi.

Iz Tomaja nam pišejo, da je začelo tam petje, bodisi cerkveno, ali pa tudi ono pevskega društva „Tomaj“ jako pešati. Krivo pa, da je temu to, ker je nastala med pevci nesloga in ker pri petju ne sodelujejo več pevci iz sv. Križa. Nam ni sicer znano, koliko je na tem resnice, ali želeli bi bilo na vsak način, da se pevci med seboj pobotajo, ter da se tako zopet povzdigne cerkveno in društveno petje. Gleda naj se povsod bolj na stvar, in izginijo naj osebne mržnje, ki so povsod glavni povod nazadovanja.

Potovalni učitelji na Primorskem. — Gospod Ivan Sancer, potovalni učitelj za kmetijstvo v Dubrovniku v Dalmaciji, je imenovan potovalnim učiteljem za kmetijstvo v Buzet in sicer za slovensko in hrvaško ljudstvo političnih okrajev Koper, Volosko in Poreč. — Potovalni učitelj za kmetijstvo kvarnerskih otokov velezaslužni gospod Fr. Trampuž pride za potovalnega učitelja v Pazin. — Potovalni učitelj pri c. kr. namestništvu g. Jakob Perhauz je premeščen v Laško Gradišče in njegov delokrog se razteza preko italijanskega dela gradiščanskega okraja. Kmetovalce tržaške okolice in slovenskega dela na Goriškem, izvzemši politični okraj tolminski in čepovansko planoto, bode poučeval g. Anton Strekelj, ki se preseli z novim letom v Gorico.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev je imelo dne 10. grudnia svoje redno zborovanje.

Duhovni voditelj, preč. g. župnik Ivan Kokošar je govoril o prostosti človeške volje.

Društvenice so predstavljale „Regulovo slovo“ Stritarjevo. Pele so „O sanctissima“ in Mendelssohnovo „Jesensko“.

Predsednica je izrekla iskrene čestitke gospici Makučevi, ker je napravila izpit učiteljske usposobljenosti.

Dne 11. grudnia predaval je preč. g. župnik o metodi v petju ter jasno pokazal, kako moremo olajšati mladini petje v oglaškah.

Prihodnje zborovanje bode dne 7. januarja ob 4 pop.

Pisemsko-poštni promet ob novem letu 1903. — C. k. poštno ravnateljstvo je glede na pisemsko poštni promet ob novem letu izdalo med drugimi sledeče odredbe:

V doseg kar najhitrejšega dostavljanja pisem ob novem letu 1903 in olajšanja odnosne manipulacije je p. n. občinstvo nujno naproseno, da pri neprilopredano oddanih pisemskih pošiljklah prileplja znamke izključno samo na desnem gornjem oglu naslovne strani. Okoliščina, da se pri posamičnih pisemskih nahajajo znamke deloma na sprednji

deloma na zadnji strani, obtežuje jako uradno poslovanje, radi česa naj se sploh ne rabijo znamke, kakor zapornice in naj se ne prilepljajo na zadnji strani pisemskih kuverte.

Pisma, katerih naslov ne odgovarja predstoječim določbam, utegnejo biti najmanj prepozno dostavljena; ni pa tudi izključeno, da se taka pisma sploh ne dostavijo, ako bi nedostajalo poštne uprave sredstev za poizvedbo naslovljenčevega bivališča. Nujno je torej potrebno, da so naslovi pravilni, in to ne samo v interesu strank, ampak tudi poštne uprave, ker poslovanje z nepravilno naslovljenimi pismi ovira posebno pri ogromnem prometu ob novom letu v izredni meri službovanje o dostavljanju poštne pošiljatev.

Tem povodom se opozarja na to, da so one dopisnice, katerih vsebina obseza nedostojnosti, žaljenja, ali druga kaznjiva dejanja ali na katerih se nahajajo slike, oziroma dostavki, ki imajo znake nedostojnosti ali žaljenja, iz poštne prometa izključene.

Nadalje se opaza, da je na vizitnice, katere se odpošljejo kakor tiskovine, dovoljeno dostaviti voščila ter zahvalne in uljudnostne formule, ako so izražene v petih besedah, ali z običajnimi okrajški (p. f. z. v. itd.). Nadalje so dovoljena z roko napisana posvetila na novoletnih voščilih.

Dopisnice, na katerih se je besedilo „Dopisnica-Correspondenzkarte-Postkarte“ odstranilo in nadomestilo z besedilom „tiskovina“, morejo se odpošljati proti plačilu pristojbine za tiskovine, ako ni na teh dopisnicah nikakih sprememb in dodatkov razven oni, ki so dopuščeni na tiskovinah.

Nesreče na istrski železnici. — V četrtek je stopil iz tira železniški voz pri Oprtlju. V njem so se nahajali dijaki iz koperske gimnazije, ki so se peljali na počitnice. K sreči ostalo je le pri strahu. V petek pa je zopet stopil iz tira železniški voz pri Vižinadi. Tadi tu ni bila poškodovana nobena oseba. Sicer pa ne more biti posebno prijetno voziti se po železnici, na kateri se taki nedostaki zaporedoma dogajajo.

„Dom in Svetovim“ naročnikom. — Upravištvu „Dom in Sveta“ nam javlja, da dobi vsak novi naročnik kot novoletno darilo lepo knjižico: dr. Lampetovo „Cvetje s polja modroslovskega“.

Blejsko jezero je zmrznjeno. Po ledu hodi vse polno ljudi. Površina je gladka in čista, da se človek zrcali v njej ter se vidi na dno.

Ustrelil se je v soboto v Zagrebu v neki bolnišnici poročnik Festetič iz jedne najuglednejših družin v Zagrebu.

Tragični konec nekega častnika. — V Dunajskih listih se čita to-le: Kavalerskega poročnika barona A., ki je stal na stopalu električnega vlaka, je, ko se je vlak zganil, nehote nekoliko sunil neki stari gospod stoječ poleg njega. „Oprostite!“ reče stari gospod. „Kaj ne morete bolj paziti, stari osel?“ mu odgovori na to srboriti poročnik. Hkratu pa se zaleti stari gospod v poročnika ter ga jame klofutati. Sprevednik in prisotni potniki so komaj zabranili, da ni mladi poročnik potegnil sable iz nožnice in vsekali z njo starega gospoda. V tem hipu pa pristopi policaj in sprejme oba na policijo. Ko je poročnik izpovedal, kar je imel izpovedati, potegne starček iz žepa vizitnico in jo pokaže policijskemu komisarju. Tableau! Na vizitnici je stalo zapisano: Feldcajmajster knez Windischgrätz! Na to je prosil poročnik jecljaje za odpustčenje, podal se je domu in si zagnal kroglo iz revolverja v glavo ter ostal takoj mrtev.

14. občni zbor podpornega društva za slov. visokošolce na Dunaju je za leto 1902/3 izvolil sledeče gospode v odbor: Jak. Pukla, c. k. nadporočnika v ev., sodnega tolmača bolg., hr., slov. in srbsk. jezika, posestnika itd. predsednikom; dr. Mirka Ploja, vit. Fran Josipovega reda, c. kr. dvornega svetnika v upravnem sodišču, drž. poslanca, I. podpredsednikom; dr. Fr. Simončič, c. k. kustosa v vseučiliški knjižnici; dalje so bili izvoljeni gg. I. blagajnikom dr. Klem. Sesun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju I. Singerstrasse 7, II. blagajnikom; dr. Janko Babnik, c. k. sekcijski svetnik v justičnem ministerstvu; I. tajnikom dr. Božidar Stegu, c. k. tajnik v justičnem ministerstvu; II. tajnikom dr. Franc Vidic, c. k. urednik drž. zakonika; za odbornika mons. Fr. Jančar, papeški častni komornik, župnik nemškega vit. reda itd. Ivan Lazar, viši revident pri ravnateljstvu južne železnice; Žiga Sežun, c. k. kontrolor na blagajnici državnih dolgov; odbornikovi namestniki: dr. Jos. Mantuani c. kr. amunuensis v dvorni knjižnici, profesor glasbe itd., dr. Ant. Hinterlechner,

c. k. pristav geološkega drž. zavoda; dr. Anton Povšič, c. k. tajnik pri najvišjem in kasacijskem sodišču; pregledovalci: dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolsk, c. k. dvorni svetnik v finančnem ministerstvu, dr. Anton Primožič, vitez Fran Josipovega reda, c. k. profesor, prideljen c. kr. ministerstvu za nauk in bogočastje, Bogdan Trnovec, c. k. nads. svetnik, pridejan c. k. najvišjemu in kasacijskemu sodišču; pregledovalcev namestniki: Karol Dolenc, c. k. pristav pri najvišjem računišču, Alojzij Karba, c. k. poštni pristav, Josip Premrou, c. kr. kontrolor poštne hranilnice.

Vsenemec drž. poslanec Stein se je 24. t. m. pri neki vsenemški slavnosti v Gradcu tako hudo napil, da je predsednik moral zaključiti slavnostni večer.

Serum proti škrlatci. — Spodnje avstrijsko namestništvo je doposlalo vsem vodstvom bolnišnic odlok, s katerim jih pozivlja, da rabijo pri vseh slučajih, pri katerih se prikaže kako znamenje škrlatice dr. Moserjev serum.

V sto in enajstem letu svoje starosti umrl je v kraju Rokovoj-Nozi pri Sarajevu Turek Salik Pustahija. Pokojnik bil je poljedelec in je do zadnjih dni svojega življenja delal na polju. Pokojnik ni pil alkoholičnih pijač in tudi kadenje je opustil že pred leti.

Res lepe razmere v ti blaženul Italiji. — Iz Torina se brzojavlja, da so se v soboto izvršili v tamošnji okolici trije roparski napadi. Roparji so namreč ubili in okradli neko učiteljico Delfino Rionda. Potem je bil z nožem dvanajstkrat zaboden neki voznik Henrik Gaj. Konečno pa so našli na cesti pri vasi Moncalieri umorjenega nekega Cena. Res krasne razmere v ti „terra d'amore“.

Sedemnajst kilogramov zlatnikov so izkopali kmetje na njivi v Capenagi v Italiji.

Strašen potres v Askabadu v Turkestanu. — Strašna so poročila, katere prinašajo listi o potresu, ki je uničil Askabad. V obseju dvesto štirjaskih kilometrov ni videti drugega, nego same razvaline. Cerkev, hiše, ulice in železniški mostovi predložujejo človeku strašen pogled. Vojaštvo, ki je dospelo od daleč na pomoč, dela noč in dan pod poveljstvom guvernerja generala Ivanova in vrhovnega inženirja Osipova. 3000 oseb se trudi, da bi odstranilo ruševine, ob jednem pa napravljajo barake za one ljudi, katerih ni potres pokončal. Računi se, da je ostalo pod razvalinami kakih 4500 oseb. Do četrtega so izvele iz pod razvalin 1124 trupel. Rusko prebivalstvo spravili so v 500 železniških voz. Hkratu se napravljajo železniški tiri v smeri proti Andizanu. Boda je neopisna. Iz Andizana prišli so na lice nesreče zdravniki, da bi zdravili ranjence, katerih je več tisoč. Potres se še vedno ponavlja. Pod razvaline carinskega in finančnega poslopja je prišlo tudi pet milijonov rubljev v gotovini, a to svoto so oteli.

Tuberculoza mej zamorci. — Kakor dokazujejo statistični podatki, so zamorci najbolj podvrženi tuberculoznim boleznim. V New-Orleansu umrlo je namreč na ti bolezi štirikrat toliko zamorcev, kakor belokožcev.

Macedonka, ki maščuje svojega ljubimca. — Te dni so turški vojaki pod poveljstvom Farli-bega ulovili macedonskega ustaša Popova. Odvedli so ga v ječo, kjer so ga začeli strašno mučiti, ter so od njega zahtevali, da bi jim povedal imena svojih ostalih tovarišev. Njegova ljubimka Nadezda Gureva je sklenila, da boče svojega ljubimca maščevati. Posrečilo se ji je, da se je vtiho-tapila v sobo, kjer je spal Farli-beg.

Tu ga umori z bodalom in zbeži. Ali na begu so jo zapazili turški vojaki. Jeli so za njo streljati in so jo tudi v resnici ubili.

Književnost. — Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani je začela izdajati Sienkiewicz-ev zgodovinski roman „Mali vitezi“ (Pan Volodijevski), katerega je poslovenil po poljskem izvirniku Podravski. Roman izhaja v zvezkih, in sicer vsakih 14 dnij jeden. Cena vsakega zvezka je 40 vin.

Narodno gospodarstvo.

Gospodarski dom v Cerknem
(Konec.)

V založbo proračunjenih stroškov je odmenilo društvo v prvi vrsti vsoto 9000 K, to je, čisti dobiček privarčen v prvih 6 letih društvenega delovanja; potem so se obvezali društveni člani, da vplačajo v dveh letih v denarju, ali opravi v službah ali v blagu od vsake krave

po 10 K na ime stavbenega deleža. S tem bi bil zagotovljen prispevek 4290 K; od teh je do zdaj vplačanih 537 K, ostali znesek 3753 K imajo zadržniki vplačati do konca leta 1903.

Inventar v neporabljenem stavbenem materialu: apno, opeki, stavbenem lesu, deskah in drugem blagu znaša skupaj 7115 K. Prejelo se je za prodano apno, opeko, cement in drugo 2140 K 91 v. Posojila se je vzelo pri cerkljanski posojilnici po 4.75% v znesku 16.500 K.

Ako se odbije inventar v stavbenem, neporabljenem gradivu . . . 3263 — K in to, kar se ima še prejeti na stavbenih deležih . . . 3753 — „

skupaj . . . 7116 — K,

pokaže se dejanskega dolga 9384 K.

Iz vsega tega se torej vidi, da je društvo računalo pred vsem na svojo moč in na požrtvovalnost svojih članov, potem še le eventualno na pomoč onih javnih činiteljev, katerim je skrbeti za povzdigo ljudskega blagostanja.

In požrtvovalnost in solidarnost naših članov se sponašata zares sijajno. Vsi člani so se prostovoljno obvezali k prispevanju stavbenih doneskov in opravljajo vestno svojo dolžnost. Ko je društvo napravljalo apnenico in opekarno v dobavo potrebnega gradiva, pomagalo je vse, kar je moglo, pri posekavanju in skladenju potrebnih drv, pri polnitvi apnenice in pri drugih delih. Kakor na mravljišču so se zbirali delavci in delavke k skupnemu početju in so neutrudno in složno sodelovali, kakor bi šlo vsakemu za zgradbo lastne hiše.

Zdaj je, kakor rečeno poslopje pod streho, in potrosilo se je do današnjega dne za stavbo, stavbeno gradivo, napravo opekarne, apnenice, nakup železnine za stavbo in uporabo pri strojih 25.376 K 35 v.

A manjka še mnogo do dovršitve; kredit je sicer odprt pri cerkljanski posojilnici, a društvo bi iz tega vira rado prav malo zajemalo, da bi moglo potem uspešniše nadaljevati svoje obče koristno delovanje.

Znano nam je, da je o svojem času c. kr. mlekarški nadzornik v c. kr. ministerstvu za poljedelstvo, gospod Vincencij Charousek, v svojem poročilu o mlekarških zadrukah na Tolminskem predlagal, naj bi se neke v tej pokrajini na državne stroške ustanovila uzorna mlekarnica in sicer je menil, da bi bilo v to najprikladniše mesto v Volčah, kjer imajo na razpolago obilo hladne vode in kjer so živinorejske razmere take, da mlekarnica lahko celo leto nepretrgoma deluje.

V Cerknem imamo tudi zadosta hladne vode na razpolago in naša mlekarnica dejansko celo leto nepretrgoma izdeluje maslo in sir in sicer s toliko množino mleka, kakor niti približno nobeno drugo mlekarско društvo na Primorskem. Prostori gospodarskega doma, vrejeni po navodilih mlekarškega veščaka, kateri je imel priliko na Norveškem in Danskem ogledati si najuzornije mlekar-nice, bodo tudi v vsakem oziru sposobni za pravilno obrtovanje.

Torej se cerkljansko društvo lahko ponaša, da je to, kar bi se imelo po predlogu vladnega strokovnega referenta zgraditi in ustanoviti na državne stroške, iz lastne inicijative in požrtvovalnosti zgradilo in ustanovilo.

C. kr. ministerstvo za poljedelstvo je to tudi v polni meri ocenilo, dovolivši 5000 K podpore za zgradbo Gospodarskega doma, in nadejati se je, da ni to zadnji kamen, katerega je c. kr. vlada vložila v naše poslopje.

Društvo pričakuje zdaj kaj podpore iz deželnega zaloga, saj je po svojem delovanju dokazalo, da je je v polni meri vredno.

Če kje drugod v naši deželi, so na Cerknjanskem združeni vsi pogoji pospešujoči razvoj umne živinoreje in iz nje izvirajočih kmetijskih obrti mlekarstva in sirarstva; pa tudi sadjereji so zemljiščne in podnebne razmere našega okraja tako ugodne, da si za nekatere sadne vrste skoro ni misliti boljših. Zato bodi glavna naloga našemu kmetijskemu društvu, vzbujati in pospeševati napredno kmetovanje zlasti v živinorejskem in sadjerejskem oziru ter razumno, plodonosno zkoriščanje vseh dotičnih pridelkov in izdelkov.

Pomislimi nam je namreč, da ostane cerkljanski okraj, kadar bode dograjena bohinjaska železnica, v naši deželi najbolj oddaljen od onih prometnih žil, katere so imenitna olajšava in glavna podpora kmetijstvu v vseh naprednih deželah in državah, da ostane takorekoč osamljen in zapuščen v tem oziru in da bode moral slej ko prej z vsem mogočim naporom delovati in napredovati, ako bode

hotel tekmovali s srečnejšimi, po železnih prepreženimi pokrajinami ter varovati svojo gmotno eksistenco.

V to pa treba združenih moči, dobro premišljene in previdno izvedene organizacije. Za eno in drugo je preskrbljeno v domačem kmetijskem društvu in njegovem Gospodarskem domu, v katerem najdemo varno zavetje kmetijski interesi vseh Cerkljanov, naj so kakoršne koli barve in kakoršnega koli političnega mišljenja. Kmetijski interesi so nam vsem skupni in če jih bomo skupno varovali in skupno skrbeli za svoj gmotni blagor, poleže se kmalu domači razpor in po- blažijo se naše socialne razmere tako, da se bomo zopet radovoljno in z ljubeznijo združevali k skupnemu delovanju in da se trajno povrne blaženi mir v našo občino.

Loterijske številke.

27. decembra.

Trst 74 54 24 17 71
Lince 70 63 27 54 76

Za godove, praznike

in novo leto!

Razglednice so prišle tako v navado in se dobe tako krasne, da se jih vsak z zanimanjem poslužuje. So pa tako cené, da se je čuditi, kako je mogoče tako umetne izdelke napravljati za malo vin.

Veliko zalogo

najrazličnejših in najkrajših razglednic s cveticami, raznimi podobami, posebno božičnimi, novoletnimi in šali- vimi s slovenskim besedilom itd. 100 ko- madov od 3 krone navzgor; ali pa 100 vsaka druge vrste in druge cene 7 K, ima

v Gorici Semenška ulica št. 10

G. LIKAR.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semenška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter teči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Podpisani priporoča slavnemu ob- činstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz- lične moke iz Majdičevega mlinu v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi te- stenine tvrdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semenški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez- nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Lastnik kavarne

„CENTRAL“

si vsa slavno občinstvo obvestiti, da v njegovi ka- varni se opusti navada de- liti novoletne koledarje in želi tem potom

srečno novo leto!

Udani

F. Pečenko.

Razpis tajnikove službe.

V občini Biljana v Br- dih je razpisana tajnikova služba z letno plačo 600 K. Prošnje je vložiti pri žu- panstvu do 14. jan. 1903 in izkazilo sposobnosti za to službo v slovenskem je- ziku. zeli se tudi znanje kaj nemščine in italijanščine v govoru in pisavi.

Županstvo v Biljani

dne 10. dec. 1902.

Šfiligoj, župan.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodnji,

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi tvrdke

I. Zornik, — Gorica

Gospodska ulica št. 7,

prva in edina slovenska trgovina za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, srajc za hribolazce in kolosarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravati v vsakem slogu, nogavice, rokavice, životni- kov (modercev), solčnikov, pihalk, dež- nikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras- kov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupova- lišče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Naznanilo.

Znana in zelo obiskovana gostilna

„Tre amici“

v ulici Via Caserma se je preselila v Nunsko ulico (Via Monache) v prostore, kjer je bila dosedaj starodavna gostilna pri:

„Belem zajcu“

(„Al lepre bianco“)

Postrežba in jedila izvrstna; toči domača črna in bela vina, vse po zmernih cenah. Z gostilno so združena tudi prenočišča za goste in hlevi za živino. Za obilno udeležbo se priporoča udani

Ivan Krpan,

gostilničar.

Zahvaljuje se iskreno častilim svojim odje- malcem za dosedanje izkazano mi naklonjenost, prosi podpisani, da se ga blagovoli i nadalje tako krepko podpirati ter vsi v tej nadeji vsem svojim velec. gg. odjemalcem in prijateljem prav veselo in srečno novo leto 1903, udani

J. ZORNIK,

trgovec modnega in drobnega blaga.

Čebelno-voščene sveče

kilg. po 4-90 K

Za pristnost jamčim z 2000 K

Priporočam se prečastiti duhovščini, slavnemu p. n. občinstvu. Sveče za po- grebe po zelo nizki ceni. Velika zaloga među pitanec in uavadni po zelo nizki ceni. Z odličnim spoštovanjem

J. KOPAČ,

svečar v Gorici, ulica sv. Antona.

TISKA:

Časopise - - -

Knjige - - -

Diplome - - -

Trgovske račune

Cenike - - -

Vablila za veselice

Pisma s firmo -

Razne etlikete -

I. t. d.

NARODNA = = TISKARNA v GORICI

prevzema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela in izvršuje v moderni in okusni obliki po tako nizkih cenah da se ne boji nikake konkurence.

TISKA:

Tisk. za duhovnlje

Plakate - - -

Sprejemnice - -

Računske sklepe -

Pobotnice - - -

Razne posetnice -

Poročnice - - -

Osmrtnice - - -

I. t. d.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občin- stvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden- ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

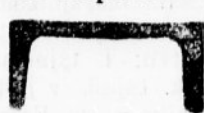
Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra- nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica sa vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno krone nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pozor! Eno krone nagrade!

Pozor! Eno krone nagrade!

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padenata dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Bilanca.

Kakor mora vsak dober in vesten gospodar k zaključku vsakega leta sestaviti v svoji računski knjigi bilanco, da vidi, ali je v preteklem letu napredoval, ali nazadoval, tako mora tudi vesten politik o novem letu napraviti razpregled čez svoje politično delovanje v minulem letu, ali bolje: razpregled o političnem gibanju, s katerim se je pečal bodisi kot diplomat, kot ljudski zastopnik ali kot basnikar.

Kako bilanco naj si sestavi slovenski politik? Obseg njegovega političnega delovanja je na splošno jako omejen. Pri sreču mu je v prvi vrsti usoda svojega naroda, kateri dasi se bori že mnogo desetletij, še vedno ni prispel do one veljave v zgodovini narodov, kakoršna mu gre po naravnih in človeških zakonih. S politiko države, v kateri živimo Slovenci, se slovenski politik peča in se more pečati le v toliko, v kolikor se ista strinja s politiko slovenskega naroda. Kaj pa še le s svetovno politiko? Do tu čisto ne sega moč slovenskega politika, ker za svetovno politiko se zanima povprečno tudi le v toliko, v kolikor ista morda zadeva ob interese države, v kateri — životarimo Slovenci.

In tako ostaja slovenski politik na svojem tesnem in omejenem stališču, katero temelji skoro izključno na ljubezni do naroda.

Ako pa pregledamo račune v svoji politični računski knjigi, moramo reči, da nas je skoro strah. Kaj prav za prav smo dosegli Slovenci v političnem oziru v preteklem letu 1902? Pač smo se pred letom osorej nekoliko nadejali, da se bodo stvari v državnem zboru ugodneje zasukale. Menili smo, da se dožene jezikovni boj na Češkem, v katerem slučaju bi bili mi južni Slovani monarhije smeli zahtevati jednako ureditev jezikovnega vprašanja tudi za se in bi bili to mogoče tudi dosegli.

To bi bila zares velika politična pridobitev in izpodbuja za nas, ki še vedno čakamo na rešitev tega vprašanja in ki čedalje teže občutimo nasledke zavlačevanja v tej zadevi. Reči moramo, ako bi bil na našem mestu kak drug narod, recimo nemški, bi bil že dosegel svoje pravice, — to pa gotovo zaradi tega, ker bi posegel pogumneje samozavestneje v boj. Ali zares manjka potrebnega poguma, potrebne samozvesti, nam Slovincem? Gotovo ne! Naši prvoboritelji, kateri složno in z resnično vnemo delajo za dobro naroda, ne štedijo ne dela ne besede, da bi priborili narodu, kar mu gre. Ali to še ni zadosti. Na ramah samih prvoboriteljev je že itak toliko bremen, da se šibé pod njimi. Ako si hoče narod dobro, mora se truditi tudi sam.

Tudi v ljudstvu mora biti pogum in samozavest.

Jedna velika napaka slovenskega naroda je tudi ta, — da preveč tiramo politični partikularizem t. j., da čepimo le na svoji šibki politični vejici in se ne oziramo po vsem — slovanskem drevesu. Preveč se ločujemo od drugih Slovanov, premalo se čutimo solidarne z veliko stotomilijonsko slovansko družino. Zakaj so Nemci ponosni, močni, samozavestni. Zato ker se Nemci vsega sveta čutijo kakor en narod. Na to orjaško moč se naslanja posameznik med njimi in čuti se krepkega. V nas

vest, da smo slabi in vsak dan slabši. In to nas pogublja. Oni pa, ki je zanesel v nas politični partikularizem in ki niti med nami narodno razcepljenost, oni se veseli naše narodne škode in se nadeja, da pride hip, ko pod težo popolnoma podležemo. Resnično je, da mora vsakdo gledati, da je red najprej v njegovi hiši, — potem bo v redu vse. Politika slovanskih narodov je sicer podobna priliki Svatoplukovi o sedmih palicah: vsaka posamezna se posebej lahko zlomi, potem bode zlomljenih vseh sedem. Vsak slovanski narod naj bi rešil svoje politično vprašanje, in rešeno bi bilo naposled celo slovansko vprašanje. Vendar pa mora to delo nadvladovati moč splošne slovanske zavesti in solidarnosti: brez te ne pojde srečno! Solidarnost pa najprej v domačem taboru! Splošni potrebi naroda naj se vkloni skupnost, zasebni, sebični interesi naj izginejo. Največje gorje za naroden uspeh so ljudje, ki iz narodnega dela kujejo za svojo osebo kapital, kakor se to žal godi zopet na Slovenskem in tudi na Goriškem. Tako delo piše same — ničle v politično bilanco našega naroda in napravlja v njenih listih zmešnjavo.

Ne smemo sicer prezreti, da nas tlačijo zistemi, težeči za tem, da nas politično zatro, ali proti moči takih zistemov moremo se braniti le v tesno združenih vrstah. Ako smo razdeljeni, le še podpiramo moč in namen zistemov. Zistemi nam nočejo dati najpotrebnejših izobraževalnih sredstev, kamo-li učnih središč, kakoršno imajo vsi zavedniši narodi — kajti zistem se boji našega kulturnega napredka. — Zaradi tega zaključujemo zopet jedno leto, ne da smo n. pr. goriški Slovenci dosegli gledé šolstva to, kar nam po pravici gre.

Ali v očigled takim odnošajem na — zistemih bi nas morala vsaj biti skrb, da se sami ohranimo, dokler se tudi na zistemih ne obrne na bolje, — da otmemo svoj čolnič, dokler ne priplujemo v njem v varno pristanišče.

Deželni zbor goriški.

Dva najsta seja našega deželnega zbora je bila v torek dne 23. t. m. ob 5. uri popoldne. Navzoči so bili vsi poslanci razun dr. Treota. Najprej se prečita in potrdi zapisnik prejšnje seje. Potem odgovarja vladni zastopnik na interpelacijo poslanca Jakona čiča radi zdravstvenega zakona in radi lekarn, ter na interpelacijo poslanca Lapanje radi slabega stanja državne ceste v Kobaridu.

V prvem oziru našteva, kaj sta vlada in deželni zbor že storila, da bi dežela dobila primeren zdravstven zakon, a stvar da je običajna v dež. odboru. V drugem oziru meni, da je naravna lega kobariškega trga kriva, da se zbira deževnica ob glavni cesti, ki se ne more zvišati, ne da bi hiše ob nji škodo trpele; da cesta v trgu se po možnosti širi in se v ta namen odkupi nekaj sveta pred Nemcem, kakor se je že odkupil pri Jaklu; da v kratkem se odda delo še za vso ostalo cesto med Kobaridom in Trnovem ter da po končanem tem delu se bo nadaljevala uravnava ceste med Trnovem in Spenico. Deželni glavar je bil mnenja, da se je vladni zastopnik v odgovoru na prvo interpelacijo

bora, oziroma očital mu nekako nemarnost; zato je vso zadevo pojasnil in zagovarjal deželni odbor.

Na to je začel deželni zbor razpravljati točke dnevnega reda. Sprejet je bil tudi v tretjem čitanju brez ugovora in brez opombe načrt zakona za stran pobiranja deželne davščine na užitnino vina, mošta in mesa, ki se tako-le glasi:

Na predlog deželnega zbora Svoje poknežene grofovine Goriške in Gradiške ukazujem tako-le:

§ 1. Deželni odbor Moje poknežene grofovine Goriške in Gradiške se pooblašča, da pobira v delno pokritje potrebščin deželnega zaklada samostojno deželno davščino od užitnine vina, mošta in mesa.

§ 2. Visokost te davščine se določi s posebnim sklepom deželnega zbora; ta sklep, kakor tudi vsaka morebitna prememba istega, potrebuje cesarske potrdbe.

§ 3. Izvršitvene predpise za pobiranje deželne davščine, omenjene v prejšnjih §§, izda c. kr. primorsko namestništvo, sporazumno z deželnim odborom poknežene grofovine Goriške in Gradiške.

§ 4. Kadar stopi v veljavo pričujoči zakon, ugasne pravica za pobiranje deželnih doklad na erarski davek za užitnino vina, mošta in mesa, ki je sedaj v veljavi v pokneženi grofovini Goriški in Gradiški.

§ 5. Prestopki na podlagi tega zakona izdanih določil, se kaznujejo v smislu ministerskega ukaza z dne 30. septembra 1857 leta drž. zakon št. 198 z globami od 2 do 200 K ali z zaporom od 6 ur do 14 dni. V to so pristojna oblastva navedena v ministerskem ukazu z dne 3. aprila 1855 drž. zak. št. 61.

§ 6. Ta zakon stopi v veljavo dne 1. januarja 1904. Morebitna prehodna določila, ki bi bila potrebna, se izdajo skupno z izvršitvenimi predpisi navedenimi v § 3.

§ 7. Mojima ministroma notranjih zadev in financ je naročeno izvršiti ta zakon.

Poročevalec o tem zakonskem načrtu je bil prof. Berbuč.

Prošnja gospodarske zadruge v Cerknem, da bi dežela prispevala k gradbi ondašnje mlekarne, se odstopi peticijskemu odseku v pretres in poročilo.

Predlog deželnega odbora, da bi se na prošnjo železniškega ministerstva odstopile osnovne akcije vipavske železnice v imenskem znesku 100.000 K vladi kot deželni prispevek k gradbi bohinjske železnice, se odkloni z vsemi slovenskimi proti italijanskim glasovom. Poleg poročevalca dr. Maranija udeležili so se debate dr. Tuma, župnik Grča in vladni zastopnik grof Attems.

Proračuni za leto 1903 malih zalogov, katere oskrbuje deželni odbor, se izročijo finančnemu odseku, da jih pretrese in o njih poroča.

O organizaciji deželnega hipotečnega zavoda poročal je dr. Venuti. Dr. Tuma je menil, da v načrtu se določa preveč osebja za ta zavod, katerega s početka gotovo ne bo treba, ter da ne kaže imenovati, vsaj ne zdaj, ravnatelja zavodu, katerega naj bi vodil ravnatelj deželnega knjigovodstva, a imenoval naj bi se zavodu pravni zastopnik, ki naj bi za to skrbel, da se vse potrebne stvari in papirje deželni de-

predlog, ki ni na svojem mestu, ker zdaj ni govora o premembi zavodovih pravil, radi česar sta se ostro zbesedila. Dr. Gregorčič je nasvetoval, naj bi trajal provizorij, ki se namerava uvesti, ne do prve zavodove bilance, ker tako bi morali čakati dve do tri leta, marveč le do prihodnjega deželnega proračuna, kar bi značilo približno dobo enega leta. Predlog je bil odklonjen. Govornik je dalje omenjal, da je nameraval staviti predlog, da bi se § 46. zavodovih pravil tako premenil, da ravnatelj ne bi moral biti pravnik in da bi se v varuštvo (kuratorij) volili poleg višjega varuha še štiri člani in dva namestnika namesto treh članov in enega namestnika, ki so zdaj določeni. A ker je deželni glavar izjavil, da je to predlog, ki bi se moral staviti posebe in ne v zvezi z organizacijo zavoda, o kateri se je razpravljalo, je odstopil od svoje namere. Slednjič so bili sprejeti gledé organizacije zavoda naslednji predlogi deželnega odbora:

I. Obrestno merilo za posojila, ki jih bode dovolil, in za zastavna pisma, ki jih bode izdal deželni hipotečni zavod, ki se ima ustanoviti, se določa za sedaj na 4 odst.

II. V pokritje potrebščine za ustanovitev, za plače osebju itd. dovoli se hipotečnemu zavodu iz deželnega zaloga predujm v znesku 30.000 K, ki se bode dvignil iz deželne blagajne po potrebi. Ta znesek se bode moral povrniti deželnemu zakladu brez obresti tako, da čisti upravni dobiček omenjenega zavoda se mora porabiti v prvi vrsti za plačilo rečenega predujma.

III. Rentni davek, ki se mora plačati za odrezke zastavnih pisem v zmislu zakona od 26. junija 1901 drž. zak. št. 80 plačuje hipotečni zavod sam.

IV. Vsak varuh (višji varuh, odnosno namestnik) dobi kot odškodnino za udeležbo pri sejah varuštva po 16 K na dan. Izven goriškega mesta stanujočim varuhom se povrnejo razun tega še potni troški v zmislu določil veljavnih za deželne poslance.

V. Glede uprave kreditnega zavoda, ki se ima ustanoviti, se določa sledeče: 1) Deželni odbor se pooblašča, da imenuje in ustanovi varuštvo v zmislu § 46. pravilnika in imenuje začasno ravnatelja (§ 48.). 2) Za uradnike in sluge zavoda velja pravilnik in statut z dne 11. julija 1901, ki je v veljavi za uradnike in sluge deželnih uradov. 3) Oseboje zavoda sestoji: a) iz ravnatelja v VII. plačilnem razredu, ki zamore preiti v VI. plač. razred; b) iz knjigovodje v IX. plačilnem razredu, ki zamore preiti v VIII. in VII. plač. razred; c) iz blagajnika v X. plačilnem razredu, ki zamore preiti v IX. plačilni razred; d) iz knjigovodstvenega pristava v XI. plač. razr., ki zamore preiti v X. in IX. plačilni razred; e) iz kancelarja v X. plač. razr., ki zamore preiti v IX. plačilni razred; f) iz uradnega sluga v III. plačilni vrsti, ki zamore preiti v II. in I. plačilno vrsto; g) iz potrebnega števila dnevnicaarjev. 4) Deželni odbor se pooblašča, da postavi za opravljanje blagajniških poslov, dokler bodo dopuščale službene razmere, namesto posebnega blagajnika (ad 3, c) knjigovodstvenega uradnika (ad 3, d). 5) Deželni odbor zamore pokriti mesto kancelarja (ad 3, e) s pisarniškim pristavom v XI. plač. razr., ki zamore preiti

VI. Ta določila, kakor tudi vsa druga, ki jih izda v tej zadevi deželni odbor (izvršitveni predpis, poslovnik itd.) ostanejo v veljavi do sklepa prve upravne dobe zavoda.

VII. Deželnemu odboru se nalaga, da izvrši kakor hitro mogoče vsa dela za organizacijo ter da odredi otvoritev deželnega hipotečnega zavoda.

Po nasvetu pravnega odseka, poročevalec dr. Luzzatto, sprejme se tudi v tretjem čitanju brez premembe načrt zakona, ki dovoljuje nekaterim poslopjem odpustitve ali znižanje doklad. Zakon določa, da poslopja z zdravimi stanovanji zmernih cen za delavce, ki so označena v zakonu z dne 8. julija 1902, drž. zakon št. 144, so za tisto dobo, za katero jim je na podlagi omenjenega zakona zagotovljeno oproščanje od hišno-razrednega, hišnonajemnega in 5 odst. davka od dohodka začasno davka prostih poslopij, — oproščena tudi plačevanja vseh deželnih, okrajnih in polovice občinskih doklad na omenjene države davke. Po sklepu občinskih zastopov more se oproščanje od polovice občinskih doklad razstegniti na večji del, oziroma na celo svoto istih doklad. Ako bi olajšave, dovoljene z zakonom z dne 8. julija 1902, nehale pred časom, preneha istočasno tudi oproščanje od naklad. Ta zakon stopi v veljavo z dnem objave.

Druge točke dnevnega reda se preložijo po predlogu dr. Luzzatta na prihodnjo sejo. — Konec seje po sedmi uri zvečer.

Trinajsta seja. To število je mnogim zoperno, ker menijo, da pomenja ali prinese nesrečo. Ne tako trinajsta seja v našem deželnem zboru, ki je bila včeraj 29. dec. Bila je v mnogih točkah seja miru in sprave, polna novoletnih darov na vse strani; a v proračunu žal tudi polna težkih bremen, ki so se naložila davkoplačevalcem. Sprejela sta se zakon za uravnavo Birse (Verse) in proračun za l. 1903, o katerih bomo še govorili. Naložilo se je dež. odboru, naj stopi v dogovore z vlado in kmetijskim društvom v Gorici, da se ustanovi deželna komisija za trtorejo.

Potem so se delile podpore na razne strani in sicer: goriškemu mestu prispevek k stroškom za hiralnico 4000 K; kmetijski družbi za upravne stroške l. 1903 5000 K; za zgradbo cest v občini medanski 2400 K, v občini kožbanski 2000 K; županstvu v Tomaju za gradbo napajališča 2000 K; cestnemu odboru komenskemu 1600 K, cerkljanskemu 3000 K, bolškemu 1400 K, sežanskemu 1400 K, goriške okolice 3500 K, kobaridskemu 4000 K; obrtno-nadaljevalni šoli v Foljanu 400 K; renški občini za uravnavo hudournika Renč 30% od skupnega zneska 28.000 K; občini Št. Maver 1300 K za obrambena dela ob Soči; občini dreženski za napravo vodovoda 1000 K.

Podelile so se podpore raznim sadjarskim in vinorejskim društvom, in sicer onemu v Kamnjah 200 K, v Berjah 400 K, v Št. Ferjanu 400 K, v Komnu, v Kanalu, v Pračini in v Sv. Križu po 200 K, v Tolminu in v Krepljah po 200 K. Občini Kožbani za napravo vodovoda 600 K, županstvu v Muši za cesto 300 K, za vodnjak 400 K, županstvu v Lokvah za vodnjak v Predložah 600 K, občini Ajba za cesto s Kambreškega na Srednje 600 K, občini Vrsno za cesto na Libušnje 600 K, občini Sv. Luciji za cesto v Lom 400 K, Dreženci za tri ceste 600 K, Selcu za cesto na Kamnu 300 K, Gorenji Tribuši 400 K, občini Ivanigrad-Zagrajec za cesto 400 K, Sedlu za cesto 400 K, Otaležu za brv čez Idrijo v Mazoro 400 K.

Razne druge prošnje so se oddale deželnemu odboru, da o njih poizveduje ali da jih reši. V prihodnji številki še kaj o tej seji.

Dopisi.

Cerkno, dne 27. decembra t. l. —

zopet „napredni“ dopisnik nagromadil raznovrstnega materiala, ter poleg sramotilnega napada na Kobala, Anžigovca in mlekarjo, — zaganja se tudi v občinsko upravo prav kakor stekel pes. Ni moj namen braniti napadeni osebi, kakor ne pred domačini zagovarjati sedanjo občinsko upravo, saj vé pač vsak, kakšen je razloček med bivšo in sedanjo upravo; pač pa hočem to nekoliko pojasniti onim čitateljem, ki so jim cerkljanske razmere po vsem neznane.

Pozivljam dopisnika, da dokaže, kedaj se je v kaki starešinski seji kaj sklepalo ali sploh govorilo o nakupu mlekarneškega poslopja? — Dalje se dopisniče zaganja v naštup neke njive. Zakaj pa dopisnik ne pové, v kakšen namen se je njiva kupila? Mari v to, da dela občina od najemščine dobičke? Ni li njivo kupila v namen, da se zgradi na njej novo sodnijsko poslopje, katero vprašanje tare občino vže 50 let? Je li mari sedanja občinska uprava kriva, da se poslopje že v prejšnji dobi ni zgradilo, kakor se je bila občina obvezala, in da se je v ta namen vže za napravo načrtov in v iskanje primernih prostorov precej stotakov občinskega denara potrosilo? Če je sedanje županstvo doseglo, da občina dá samo temeljni prostor in da država sama zgradi poslopje (katero se zna zidati prej, kakor bo vam ljubo,) se sedanja uprava pač loči od naše bivše uprave, ko ste nameravali potrositi 6 do 7 tisoč goldinarjev samo za temeljni prostor poleg tega pa še za zidanje 20 do 30 tisoč goldinarjev, katero ogromno svoto naj bi občina trpela! Od kod ste hoteli vzeti denar? Znete li coprati? Kalamon ka-li? In ker je dobra tretjina vaših mož v občinskem starešinstvu, kakor g. dopisniče sam trdi, — zakaj se ti niso svoječasno z vso odločnostjo uprli „pogubonosnemu nakupu njive“? Saj je bil nakup njive v proračunu vže za l. 1901; polovica naj bi se izplačala v l. 1903, druga polovica pa se je odložila na prihodnje leto, da bi ne bili občinarji preveč obteženi. Tako odpadejo s poravnavo kupnine — od „Sočinega“ dopisuna preračunjene obresti — in vsakoletna njih izguba, — občini pa ostaneta še dve tretini njive, kateri lahko proda, ali pa v najem dá! Res je, da so se občinske naklade nekaterih občin nekoliko zvišale, a temu ni kriv nakup imenovane njive, pač pa uprava iz prejšnje dobe. Saj gotovo še veste, kakšen je bil izid revizije občinskih računov, in v kakšnem stanu je prevzelo sedanje starešinstvo občinsko upravo. Skoraj vse občine so imele primankljaj, bilo je polno neporavnanih zastankov in okrog 7 tisoč kron zastalega bolniškega dolga, ki se mora sedaj poleg sedanjega poravnati, ker deželni odbor zahteva, da so proračuni v ravnotežju.

Čegava krivda je torej, če je občinska doklada nekoliko višja? V kakšnem stanu nahajal se je še v prejšnji upravi ubožni zalog, sodne kazni in drugo? Ako želi gospodine dopisniče, pokličemo Vam v spomin številke!

Slednjič odločno pozivljam „Sočinega“ dopisnika, da pove imena obrekovalcev, napadalcev, defraudantov in krivoprišežnikov, in da se podpiše s polnim imenom, da bomo vedeli, s kom imamo opravka. Ako pa tega ne stori, pokaže sam, da je nesramen lažnik in podel obrekovalcev.

Gospodom okoli „Soče“ pa nekaj na uho! Podpisani še vedno hranim par snubilnih pisem, s katerimi ste me za časa pred goriškim razkolom vabili v svoj tabor, ko sem vam bil še „inteligenten mož“; sicer so bolj zasebnega značaja; pa če bodeste želeli, jih tudi lahko posvetim javnosti.

A. Kosmač,
župan „Cimola“.

Politični pregled.

Politični položaj.

Ne samo ogrski listi marveč tudi drugi listi prorokujejo ministersko krizo v naši državni polovici ter pravijo, da dobimo že ob novem letu novo vlado.

dobiva bajé informacije od samega dr. Koerberja, tako-le: Ministerski predsednik ne preti z demisijo, toda vkljub temu pojde, če se bo Avstrija morala ukloniti Madjarom. Za podjarmljenje pod diktaturo Ogrske Koerber ne prevzame nikake odgovornosti ter bo ostal zvest svojemu prvotnemu sklepu, da pritrdi le zboljšani in pravicam Avstrije odgovarjajoči nagodbi. Koerber se ne čuti dolžnega, da sklène nagodbo, škodljivo avstrijskim interesom. Take nagodbe ne bo sklenil, in če se bo Avstrija morala udati pritisku, se bo Koerber temu pritisku umaknil. — Stališče ministerskega predsednika je torej omajano že radi nagodbe, poleg tega pa treba vpoštevati še vedno nerešeno češko spravno vprašanje, ki je strmoglavilo že več ministerstev. Če prestane torej srečno eno krizo, preti mu še druga nevarnost, iz katere se ne reši tako lahko. S pomočjo § 14. si sicer vlada dovoli zadnje dni tega leta šestmesečni budgetni provizorij, a te dobe po splošni sodbi ne bo preživila.

Poroča se po najnovejših vestih, da sta padala dr. Koerber in pl. Szell svoji ostavki.

Šestmesečni budgetni provizorij uveljavi prihodnje dni Koerberjeva vlada s pomočjo § 14.

Vojaske spremembe.

Mesto vojnega ministra Pitreicha je imenovan sekcijemski šefom v vojnem ministerstvu fml. vitez Pino, namestnikom šefa v generalnem štabu pa generalmajor Potiorek.

Odpovedana trgovinska pogodba.

Italijanski list „Giornale d'Italia“ piše, da je že došla italijanski vladi odpoved trgovinske pogodbe z Avstro-Ogersko.

Češko-nemška sprava pogajanja.

K češko-nemškim pravnim pogajanjem, ki se začne 3. januarja, je povabil ministerski predsednik dr. Koerber tudi zastopnike moravskih Čehov in Nemcev. To je tudi jedino pravo, kajti govoriti o češko-nemški spravi, ne da bi prišla pri pogajanjih v poštev tudi Moravska, bi bilo toliko, kakor nehoteti češko-nemške sprave.

Obstrukcija v galiskem deželnem zboru.

Iz Lvova se poroča, da nameravajo rusinski poslanci z obstrukcijo onemogočiti proračunski provizorij.

Papežev odgovor na božično čestitko.

Povodom božičnih praznikov je sprejel sv. oče, kakor običajno vsako leto, kardinalski kolegij, ki mu je po svojem starosti kardinalu Oreglia izrazil svoje čestitke. V svojem odgovoru je naglašal papež, da je njegov jubilej po vsem katoliškem svetu našel pojavov ljubezni, da pa te vesele pojave kalé socijalni dogodki, ki so njegovo sree napolnili z žalostjo. Papež obžaluje predlogo v italijanskem parlamentu o ločitvi zakona, ki pomenja prevrat krščanskega življenja ter vzpostavljenie držav na podlagi paganskega naturalizma. Papež je opozarjal na važnost krščanske demokratične akcije, kateri je podelil svojo sankcijo. To gibanje je v najstrožjem nasprotju s socijalno-demokratičnim gibanjem, katero poslednje prvo utesnjuje in je že s tem svetu v veliko kvar.

Beg saške prestolonaslednice in nadvojvode Leopolda Ferdinanda.

Ko so povedali saškemu kralju, da je prestolonaslednica Lujiza zbežala, zgrudil se je baje nezavesten na tla. Princezinja Lujiza in njeni brat nadvojvoda Leopold imata baje jako majhno privatno premoženje. Nadvojvoda ima 100.000 K a mora skrbeti tudi za svojo sestro.

Dedič je po Ivanu Orthu a more dedščino nastopiti, ko Ivana Ortha proglase za mrtvega. Nedavno so listi poročali, da se je saški prestolonaslednik poškodoval na lovu. To pa ni res. Takrat je nadvojvoda Leopold Ferdinand saškega prestolonaslednika pretepel. Nadvojvoda Leopold se ne sme več vrniti v Avstrijo. Njemu so ustavljeni vsi dohodki, katere je imel kot avstrijski nadvojvoda. Gdč Adamovič s katero je nadvojvoda pobegnil ima v Gradcu sestro ki je omožena z asistentom tobačne režije g. Seštanom. Mati nadvojvode Leopolda se je že večkrat radi njegovega življenja pri-tožila pri cesarju.

Nadvojvoda Leopold Ferdinand je spoznal Marijo Adamovič v Brnu, kjer je bil major. Ko je nadvojvoda šel v Iglavo, prišla je gdč. Adamovič tja in z nadvojvodo je šla tudi na Dunaj, kjer ji je nadvojvoda kupil vilo. Po več dnij je nadvojvoda preživel v tej vili, kjer ga je že obiskoval tudi nadvojvoda Jožef Ferdinand. Začetkom t. l. je gdč. Adamovič dobila povelje, da mora tekom 8 dnij zapustiti Dunaj, in je šla v Monakovo, kamor ji je nadvojvoda pisal, da ji ostane zvest in da naj potrpi. „Zemlja pravi, da je bila gdč. Maria“.

da so jo pozvali, naj se vrne v Solno-grad. Ona pa noče tega storiti, ampak pravi, da ne zapusti svojega Girona, s katerim se je hotel baje poročiti v Parizu. Le kadar je spomnila na njene otroke postane princezinja Lujiza nekako zamišljena. O nji se govori, da je hotela pobegniti še druge kratki z drugimi, pa da se ji ni posrečilo. Značilno je, da židovski listi jako laskavo pišejo o ti čudni dvojici.

Glasovi o najnovejši francoski aferi.

V Franciji ne morejo živeti brez afer in srečno so prijadrili do nove Humbertove afere, ki preti imeti za obstoječe razmere enak ali pa še mnogo večji učinek, kot panama ali Dreyfusova afera. To se razvidi najbolj iz pisave francoskega časopisja. Vladi nasprotni listi trdijo predvsem, da se bo vlada na kak način dogovorila s Humbertovimi, da ne bodo povedali preveč ter prizanesli gotovim politikom. Za to uslugo jim pa zagotove nizko kazen in bližnje pamiloščenje. Kakor se je sklenila svojedobno z Artonom beneški pogodba, tako bomo sedaj doživeli pogodbo z Madridom. Posebno veliko posla bo imel pravosodni minister Vallé, da obvaruje pred javnim madežem Waldeck-Rousseau-a, o katerem ve baje Humbertova čudna reči.

Ustaja v Venezueli.

Doba premirja med vlado in vstasi je v petek potekla. Vlada je prejela obvestilo, da se bližajo Caracasu tri vstaške armade, broječe 6200 mož. Položaj je silno kritičen, ker se bo moral Castro boriti z zunanji in notranji sovražniki, a nima predvsem nikakega denarja. Castro bo skušal v La Victoriji pregovoriti pod Rolandom stoječo armado.

Domače in razne novice.

Našim p. n. gg. naročnikom. — Dokončali smo leto s to številko. Mnogo gg. naročnikov je že storilo svojo dolžnost poravnavi naročnino, za kar se jim tem potom hvaležno zahvaljujemo. Pri pregledovanju naših knjig smo pa našli, da je še dosti onih, ki so zaostali z naročnino za tekoče leto in celo še za prejšnja leta. Te torej uljudno prosimo, da se nas vendar že enkrat spomnijo, ter kmalu zaostalo poravnajo. Komur ni mogoče vse h kratu plačati, pošlje naj vsaj nekaj na račun, in ostanek prej ko mogoče. O tej priliki prosimo tudi naše prijatelje in somišljenike, da našemu listu pridobivajo novih naročnikov, katerega cena ostane tudi v bodoče za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone in četrt leta 2 kroni.

Velecenjenim gg. naročnikom in dopisnikom voščimo veselo novo leto!

Slovenska čitalnica v Gorici priredi dne 31. t. m. v društveni dvorani običajni „Silvestrov večer“, za kateri pripravlja odbor prav mnogovrstno zabavo s pomočjo blagovoljnih sotrudi in sotrudi. Spored bo obsegal: 1. Mošane zборе; 2. Ženske zборе; 3. Samospeve za sopran; 4. Godbene točke; 5. Glediščno igr, prvičrat na čitalniškem odru vpriporjeno: „Medved snubač“ veseloigra v enem dejanju, spisal Krylov. Osebe: Pavel Fedorič Barsov, profesor; Semen Andrejič, vpokojen častnik; Ivan Andrejič, vpokojen uradnik; Lizaveta Dmitrova, njuna nečakinja. 6. Loterija. — Začetek točno ob 9 uri. Dvorana bo po mogočnosti segreta, po njej razpostavljene mize; krčmarju zaukazana dobra postrežba.

Obilne udeležbe od strani častitih članov in vabljenih gostov nadeja se o priliki prestopa v 5. desetletje obstoja čitalnice. Odbor.

Za „Šolski Dom“ so vplačali predsednik: Franc Klanjšček, kurat v Gorenji Tribuši za božičnico (po položnici) 2 K; monsignor Anton Cibič, dekan v Črničah (po položnici) 50 K; Franc Kranjec, župnik v Šmarjah 10 K; M. Fabijan v Kobaridu za božičnico 5 K; Jožef Munih, trgovec pri Sv. Luciji 4 K; na obnem zboru Kat. slov. delavskega društva v Gorici 8. grudna nabrali 5 K. Upravištvu došlo: J. Vukasovič-Stibel 2 K 50 vin.

Presrečna hvala!

Za božičnico v „Šol. Domu“ je prejel voditelj še 36 robcev od g. Fr. V.

Krème odrpte. — Društvo krčmarjev v Gorici je priskrbelo od c. kr. glavarstva dovoljenje, da smejo zadnji dan leta t. j. 31. decembra 1902 ostati odrpte do polnoči.

Razpis službe. — Pri tukajšnjem okrožnem sodišču je razpisano mesto kancelista. Prošnje je čas uložiti do 22. januarja.

Iztiranih je bilo iz našega mesta od 1. januarja 1902 pa do 30. novembra 408 oseb.

Aretirali so te dni tukaj težaka Mitrija iz Trsta, ker se je polastil v

Prišedši v Gorico spravi je konja in voz „Pri Luni.“ Potem se je podal k nekemu znanu ter mu ponujal konja in voz, ki sta bila vredna kakih 600 K, za mali denar.

Najden prstan. — V mesnici gosp. Fantuzzi-ja so našli zlat poročni prstan. Shranjen je sedaj pri policiji.

Najdeni denar. — Pred kakimi štirinajstimi dnevi je tukajšna policija našla približno sto kron denara. Kdor bi ga bil zgubil, oglasi naj se torej pri policiji.

Dopolnilna deželnozborska volitev za kmečke občine v Furlaniji. — Včeraj se je vršila v Gradišču dopolnilna volitev jednega deželnega poslanca za kmečke občine v gradiščanskem političnem okraju. Stala sta si nasproti kandidati konservativne stranke voditelj ljudske šole v Gradišču, gospod Josip Falconer in pa kandidat liberalne itatijanske stranke inženir Antonelli. Izvoljen je bil prvi, ki je dobil 49 glasov. Za drugega je bilo oddanih 35 glasov.

Namesto mandolata. — Trgovci z jestvinami so imeli v prejšnjih letih navado, da so o božičnih praznikih dajali svojim stalnim odjemalcem tako zvani mandolat. To navado so vsled nekega medsebojnega sklepa opustili zavežavši se dajati ob ti priliki denarne prispevke za dobrodne namene. Letos znašajo ti prispevki 872 K. Ta svota ni res velika za toliko število trgovcev z jestvinami nahajajočih se v našem mestu.

Iz Solkana nam pišejo: Nobeden ne sili koga, da mora iti v cerkev. Ako se pa kdo poda v cerkev, mora se tam mirno in spodobno obnašati, ter je največji surovež oni, ki gre zato v cerkev, da s slabim in ostudnim obnašanjem uzmirljuje one, ki so prišli v cerkev, da tam svojo molitev opravijo ter se udeležijo božje službe.

Na sveti večer je bilo v Solkanu več pijanih oseb, ki so se podale k polnočnici. Redarja sta jih svarila, naj ne gredo v takem stanu v cerkev. Ali ti ljudje se niso prav nič zmenili za ta opomin, marveč šli so v cerkev in so se tam jako škandalozno obnašali, ter žalili verski čut drugih pobožnih ljudi, nahajajočih se v cerkvi. Vsled tega se bodo morali zagovarjati pred sodiščem. Na praznik sv. Štefana pa so morali redarji pri popoldanski službi božji celo nekega človeka zaradi njegovega grdega obnašanja v cerkvi aretirati. Tako daleč je zašla že razdivjanost med naše ljudstvo, razdivjanost, katero širijo novodobni osrečevalci s svojo umazano pisavo med našim ljudstvom.

Iz Brd smo dobili dopis, v katerem se pritožuje nekdo, da se tamošnje ceste premalo nadzorujejo. To da se je pokazalo posebno v zadnjem času, ko je čez celo cesto, ki vodi iz Brd do Soče, blizu Vrhovlja, ležal debel led, tako, da ni bilo mogoče brez nevarnosti iti mimo; kajti ravno na tem mestu, kjer se je nahajal led, je tik ceste globok prepad. Kdo ve do kedaj bi se bila nahajala ta nevarnost, ko bi se ne bil pritožil neki voznik podžupanu v Vrhovlju. No, potem se je res nekoliko popravilo, ali želeči bi bilo, da se na ti cesti še marsikaj popravi.

Iz Tomaja nam pišejo, da je začelo tam petje, bodisi cerkveno, ali pa tudi ono pevskega društva „Tomaj“ jako pešati. Krivo pa, da je temu to, ker je nastala med pevci nesloga in ker pri petju ne sodelujejo več pevci iz sv. Križa. Nam ni sicer znano, koliko je na tem resnice, ali želeči bi bilo v vsak način, da se pevci med seboj pobotajo, ter da se tako zopet povzdigne cerkveno in društveno petje. Gleda naj se povsod bolj na stvar, in izgini naj osebne mržnje, ki so povsod glavni povod nazadovanja.

Potovalni učitelji na Primorskem. — Gospod Ivan Sanci n, potovalni učitelj za kmetijstvo v Dubrovniku v Dalmaciji, je imenovan potovalnim učiteljem za kmetijstvo v Buzet in sicer za slovensko in hrvaško ljudstvo političnih okrajev Koper, Volosko in Poreč. — Potovalni učitelj za kmetijstvo kvarnerskih otokov velezaslužni gospod Fr. Trumpuž pride za potovalnega učitelja v Pazin. — Potovalni učitelj pri c. kr. namesništvu g. Jakob Perhauz je premeščen v Laško Gradišče in njegov delokrog se razteza preko italijanskega dela gradiščanskega okraja. Kmetovalce tržaške okolice in slovenskega dela na Goriškem, izvzemši politični okraj toliminski in čepovansko planoto, bode poučeval g. Anton Štrekelj, ki se preseli z novim letom v Gorico.

Katoliško društvo slovenskih učiteljic je imelo dne 10. grudnia svoje

Duhovni voditelj, preč. g. župnik Ivan Kokošar je govoril o prostosti človeške volje.

Društvenice so predstavljale „Regulovo slovo“ Stritarjevo. Pele so „O sanctissima“ in Mendelssohnovo „Jesensko“.

Predsednica je izrekla iskrene čestitke gospici Makučevi, ker je napravila izpit učiteljske usposobljenosti.

Dne 11. grudnia predaval je preč. g. župnik o metodi v petju ter jasno pokazal, kako moremo olajšati mladini petje v oglaskah.

Prihodnje zborovanje bode dne 7. januarja ob 4 pop.

Pisemsko-poštni promet ob novem letu 1903. — C. k. pošto ravnateljstvo je glede na pisemsko poštini promet ob novem letu izdalo med drugimi sledeče odredbe:

V dosego kar najhitrejšega dostavljanja pisem ob novem letu 1903 in olajšanja odnosne manipulacije je p. n. občinstvo nujno naproseno, da pri nepriporočeno oddanih pisemskih pošiljках prileplja znamke izključno samo na desnem gornjem oglu naslovne strani.

Okoliščina, da se pri posamičnih pisem nahajajo znamke deloma na sprednji deloma na zadnji strani, obtežuje jako uradno poslovanje, radi česa naj se sploh ne rabijo znamke, kakor zapornice in naj se ne prilepljajo na zadnji strani pisemske kuverte.

Pisma, katerih naslov ne odgovarja predstoječim določbam, utegnejo biti najmanj prepozno dostavljena; ni pa tudi izključeno, da se taka pisma sploh ne dostavijo, ako bi nedostajalo poštini upravi sredstev za poizvedbo naslovljenčevega bivališča. Nujno je torej potrebno, da so naslovi pravilni, in to ne samo v interesu strank, ampak tudi poštne uprave, ker poslovanje z nepravilno naslovljenimi pismi ovira posebno pri ogromnem prometu ob novem letu v izredni meri službovanje o dostavljanju poštinih pošiljatev.

Tem povodom se opozarja na to, da so one dopisnice, katerih vsebina obseza nedostojnosti, žaljenja, ali druga kaznjiva dejanja ali na katerih se nahajajo slike, oziroma dostavki, ki imajo znake nedostojnosti ali žaljenja, iz poštne prometa izključene.

Nadalje se opaza, da je na vizitnice, katere se odpošljejo kakor tiskovine, dovoljeno dostaviti voščila ter zahvalne in ujetnostne formule, ako so izražene v petih besedah, ali z običajnimi okrajški (p. f. z. v. itd.) Nadalje so dovoljena z roko napisana posvetila na novoletnih voščilnicah.

Dopisnice, na katerih se je besedilo „Dopisnica-Correspondenzkarte-Postkarte“ odstranilo in nadomestilo z besedilom „tiskovina“, morejo se odpošljati proti plačilu pristojbine za tiskovine, ako ni na teh dopisnicah nikakih sprememb in dodatkov razven oni, ki so dopuščeni na tiskovinah.

Nesreče na istrski železnici. — V četrtek je stopil iz tira železniški voz pri Oprtlju. V njem so se nahajali dijaki iz koperske gimnazije, ki so se peljali na počitnice. K sreči ostalo je le pri strahu. V petek pa je zopet stopil iz tira železniški voz pri Vižinadi. Tudi tu ni bila poškodovana nobena oseba. Sicer pa ne more biti posebno prijetno voziti se po železnici, na kateri se taki nedostatki zaporedoma dogajajo.

„Dom in Svetovim“ naročnikom. — Upravištvu „Dom in Sveta“ nam javlja, da dobi vsak novi naročnik kot novoletno darilo lepo knjižico: dr. Lampetovo „Cvetje s polja modroslovskega“.

Blejsko jezero je zmrznjeno. Po ledu hodi vse polno ljudi. Površina je gladka in čista, da se človek zrcali v njej ter se vidi na dno.

Ustrelil se je v soboto v Zagrebu v neki bolnišnici poročnik Festetič iz jedne najuglednejših družin v Zagrebu.

Tragični konec nekega častnika. — V Dunajskih listih se čita to-le: Kavalerijskega poročnika barona A., ki je stal na stopalu električnega vlaka, je, ko se je vlak zganil, nehote nekoliko sunil neki stari gospod stoječ poleg njega. „Oprostite!“ reče stari gospod. „Kaj ne morete bolj paziti, stari osel?“ mu odgovori na to srboriti poročnik. Hkratu pa se zaleti stari gospod v poročnika ter ga jame klofutati. Sprevodnik in prisotni potniki so komaj zabranili, da ni mladi poročnik potegnil sablje iz nožnice in vsekali njo starega gospoda. V tem hipu pa pristopi policaj in sprejme oba na policijo. Ko je poročnik izpovedal, kar je imel izpovedati, potegne starček iz žepa vizitnico in jo pokaže policijskemu

zapisano. Feldcajgmajster knez Windischgrätz! Na to je prosil poročnik jedlajce za odpuščenje, podal se je domu in si zagnal kroglo iz revolverja v glavo ter ostal takoj mrtev.

14. občni zbor podpornega društva za slov. visokošolce na Dunaju je za leto 1902/3 izvolil sledeče gospode v odbor: Jak. Pukla, c. k. nadporočnika v ev., sodnega tolmača bolg., hrv., slov. in srbsk. jezika, posestnika itd. predsednikom; dr. Mirka Ploja, vit. Fran Josipovega reda, c. kr. dvornega svetnika v upravnem sodišču, drž. poslanca, l. podpredsednikom; dr. Fr. Simoniča, c. k. kustosa v vseučiliški knjižnici; dalje so bili izvoljeni gg. l. blagajnikom dr. Klem. Sesun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju l. Singerstrasse 7, II. blagajnikom; dr. Janko Babnik, c. k. sekcijski svetnik v justičnem ministerstvu; l. tajnikom dr. Božidar Stegu, c. k. tajnik v justičnem ministerstvu; II. tajnikom dr. Franc Vidic, c. k. urednik drž. zakonika; za odbornika mons. Fr. Jančar, papeški častni komornik, župnik nemškega vit. reda itd. Ivan Lazar, viši revident pri ravnateljstvu južne železnice; Žiga Sežan, c. k. kontrolor v blagajnici državnih dolgov; odbornikovi namestniki: dr. Jos. Mantuani c. kr. amunuelsis v dvorni knjižnici, profesor glasbe itd., dr. Ant. Hinterlechner, c. k. pristav geološkega drž. zavoda; dr. Anton Povšič, c. k. tajnik pri najvišjem in kasacijskem sodišču; pregledovalci: dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodlak, c. k. dvorni svetnik v finančnem ministerstvu, dr. Anton Primožič, vitez Fran Josipovega reda, c. k. profesor, prideljen c. kr. ministerstvu za nauk in bogočastje, Bogdan Trnovec, c. k. nads. svetnik, pridejan c. k. najvišjemu in kasacijskemu sodišču; pregledovalcev namestniki: Karol Dolenc, c. k. pristav pri najvišjem računšču, Alojzij Karba, c. k. poštini pristav, Josip Premrou, c. kr. kontrolor poštne hranilnice.

Strašen potres v Askabadu v Turkestanu. — Strašna so poročila, katere prinašajo listi o potresu, ki je uničil Askabad. V obseju dvesto štirjaskih kilometrov ni videti drugega, nego same razvaline. Cerkev, hiše, ulice in železniški mostovi predočujejo človeku strašen pogled. Vojaštvo, ki je dospelo od daleč na pomoč, dela noč in dan pod poveljstvom guvernerja generala Ivanova in vrhovnega inženirja Osipova. 3000 oseb se trudi, da bi odstranilo ruševine, ob jednem pa napravljajo barake za one ljudi, katerih ni potres pokončal. Računi se, da je ostalo pod razvalinami kakih 4500 oseb. Do četrtega so izlekli izpod razvalin 1124 trupel. Rusko prebivalstvo spravilo so v 500 železniških voz. Hkratu se napravljajo železniški tiri v smeri proti Andizanu. Boda je neopisna. Iz Andizana prišli so na lice nesreče zdravniki, da bi zdravili ranjence, katerih je več tisoč. Potres se še vedno ponavlja. Pod razvaline carinskega in finančnega poslopja je prišlo tudi pet milijonov rubljev v gotovini, a to svoto so oteli.

Tuberculoza mej zamoreci. — Kakor dokazujejo statistični podatki, so zamoreci najbolj podvrženi tuberculoznim boleznim. V New-Orleansu umrlo je namreč na ti bolezni štirikrat toliko zamorcev, kakor belokozcev.

Macedonka, ki maščuje svojega ljubimca. — Te dni so turški vojaki pod poveljstvom Farli-bega ulovili macedonskega ustaša Popova. Odvedli so ga v ječo, kjer so ga začeli strašno mučiti, ter so od njega zahtevali, da bi jim povedal imena svojih ostalih tovarišev. Njegova ljubimka Nadezda Gureva je sklenila, da hoče svojega ljubimca maščevati. Posrečilo se ji je, da se je vtiho-tapila v sobo, kjer je spal Farli-beg.

Tu ga umori z bodalom in zbeži. Ali na begu so jo zapazili turški vojaki. Jeli so za njo streljati in so jo tudi v resnici ubili.

Književnost. — Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani je začela izdajati Sienkiewicz-ev zgodovinski roman „Mali vitezi“ (Pan Volodijevski), katerega je poslovenil po poljskem izvirniku Podravski. Roman izhaja v zvezkih, in sicer vsakih 14 dnij jeden. Cena vsakega zvezka je 40 vin.

Narodno gospodarstvo.

Gospodarski dom v Cerknem.

(Konec.)

V založbo proračunjenih stroškov je odmenilo društvo v prvi vrsti vsoto 9000 K, to je, čisti dobiček privarčen v prvih 6 letih društvenega delovanja; potem so se obvezali društveni člani, da vložijo v dveh letih v denar, ali onra-

po 10 K na ime stavbenega deleža. S tem bi bil zagotovljen prispevek 4290 K; od teh je do zdaj vplačanih 537 K, ostali znesek 3753 K imajo združniki vplačati do konca leta 1903.

Inventar v neporabljenem stavbenem materialu: apno, opeki, stavbenem lesu, deskah in drugem blagu znaša skupaj 7115 K. Prejelo se je za prodano apno, opeko, cement in drugo 2140 K 91 v. Posojila se je vzelo pri cerkljanski posojilnici po 4-75% v znesku 16.500 K.

Ako se odbije inventar v stavbenem, neporabljenem gradivu . . . 3363— K in to, kar se ima še prejeti na stavbenih deležih . . . 3753— „ skupaj . . . 7116— K,

pokaže se dejanskega dolga 9384 K.

Iz vsega tega se torej vidi, da je društvo računalo pred vsem na svojo moč in na požrtvovalnost svojih članov, potem se le eventualno na pomoč onih javnih činiteljev, katerim je skrbeti za povzdigo ljudskega blagostanja.

In požrtvovalnost in solidarnost naših članov se sponašata zares sijajno. Vsi člani so se prostovoljno obvezali k prispevanju stavbenih doneskov in opravljajo vestno svojo dolžnost. Ko je društvo napravljalo apnenico in opekarno v dobavo potrebnega gradiva, pomagalo je vse, kar je moglo, pri posekavanju in skladenju potrebnih drvi, pri polnitvi apnenice in pri drugih delih. Kakor na mravljišču so se zbirali delavci in delavke k skupnemu početju in so neutrudno in skopno sodelovali, kakor bi šlo vsakemu za zgradbo lastne hiše.

Zdaj je, kakor rečeno posloplje pod streho, in potrosilo se je do današnjega dne za stavbo, stavbeno gradivo, napravo opekarne, apnenice, nakup železnice za stavbo in uporabo pri strojih 25.376 K 35 v.

A manjka še mnogo do dovršitve; kredit je sicer odprt pri cerkljanski posojilnici, a društvo bi iz tega vira rado prav malo zajemalo, da bi moglo potem uspešne nadaljevati svoje obče koristno delovanje.

Znano nam je, da je o svojem času c. kr. mlekarski nadzornik v c. kr. ministerstvu za poljedelstvo, gospod Vincencij Charousek, v svojem poročilu o mlekarskih zadrgah na Tolminskem predlagal, naj bi se neke v tej pokrajini na državne stroške ustanovila uzorna mlekarnica in sicer je menil, da bi bilo v to najprikladnejše mesto v Volčah, kjer imajo na razpolago obilo hladne vode in kjer so živinorejske razmere take, da mlekarnica lahko celo leto nepretrgoma deluje.

V Cerknem imamo tudi zadosta hladne vode na razpolago in naša mlekarnica dejansko celo leto nepretrgoma izdeluje maslo in sir in sicer s toliko množino mleka, kakor niti približno nobeno drugo mlekarsko društvo na Primorskem. Prostori gospodarskega doma, vrejeni po navodilih mlekarskega veščaka, kateri je imel priliko na Norveškem in Danskem ogledati si najuzornije mlekarnice, bodo tudi v vsakem oziru sposobni za pravilno obrtovanje.

Torej se cerkljansko društvo lahko ponaša, da je to, kar bi se imelo po predlogu vladnega strokovnega referenta zgraditi in ustanoviti na državne stroške, iz lastne inicijative in požrtvovalnosti zgradilo in ustanovilo.

C. kr. ministerstvo za poljedelstvo je to tudi v polni meri ocenilo, dovolivši 5000 K podpore za zgradbo Gospodarskega doma, in nadejati se je, da ni to zadnji kamen, katerega je c. kr. vlada vložila v naše poslopje.

Društvo pričakuje zdaj kaj podpore iz deželnega zaloga, saj je po svojem delovanju dokazalo, da je je v polni meri vredno.

Če kje drugod v naši deželi, so na Cerkljanskem združeni vsi pogoji pospešujoči razvoj umne živinoreje in iz nje izvirojočih kmetijskih obrti mlekarstva in sirsarstva; pa tudi sadjereji so zemljiščne in podnebne razmere našega okraja tako ugodne, da si za nekatere sadne vrste skoro ni misliti boljših. Zato bodi glavna naloga našemu kmetijskemu društvu, vzbujati in pospeševati napredno kmetovanje zlasti v živinorejskem in sadjerejskem oziru ter razumno, plodonosno zkoriščanje vseh dotičnih pridelkov in izdelkov.

Pomisliti nam je namreč, da ostane cerkljanski okraj, kadar bode dograjena bohinjska železnica, v naši deželi najbolj oddaljen od onih prometnih žil, katere so imenitna olajšava in glavna podpora kmetijstvu v vseh naprednih deželah in državah, da ostane takorekoč osamljen in zapuščen v tem oziru in da bode moral slei ko dreci z vsem mogočim na-

hotel tekmovali s srečnejšimi, po železnih prepreženimi pokrajini ter varovati svojo gmotno eksistenco.

V to pa treba združenih moči, dobro premišljene in previdno izvedene organizacije. Za eno in drugo je preskrbljeno v domačem kmetijskem društvu in njegovem Gospodarskem domu, v katerem najdejo varno zavetje kmetijski interesi vseh Cerkljanov, naj so kakoršne koli barve in kakoršnega koli političnega mišljenja. Kmetijski interesi so nam vsem skupni in če jih bomo skupno varovali in skupno skrbeli za svoj gmotni blagor, poleže se kmalu domači razpor in po- blažijo se naše socialne razmere tako, da se bomo zopet radovoljno in z ljubeznijo združevali k skupnemu delovanju in da se trajno povrne blaženi mir v našo občino.

Loterijske številke.

27. decembra.

Trst 74 54 24 17 71
Linc 70 63 27 54 76

Za godove, praznike

in novo leto!

Razglednice so prišle tako v navado in se dobe tako krasne, da se jih vsak z zanimanjem poslužuje. So pa tako cené, da se je čuditi, kako je mogoče tako umetne izdelke napravljati za malo vin.

Veliko zalogo

najrazličnejših in najkrasnejših razglednic s cveticami, raznimi podobami, posebno božičnimi, novoletnimi in šalivimi s slovenskim besedilom itd. 100 komadov od 3 krone navzgor; ali pa 100 vsaka druge vrste in druge cene 7 K, ima

v Gorici Semenška ulica št. 10

G. LIKAR.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semenška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semenški ulici h. štv. 1.
(v lastni hiši.)

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnicah na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Lastnik kavarne

„CENTRAL“

si vsoja slavno občinstvo obvestiti, da v njegovi kavarni se opusti navada deliti novoletne koledarje in želi tem potom

srečno novo leto!

Udani

F. Pečenko.

Razpis tajnikove službe.

V občini Biljana v Brdih je razpisana tajnikova služba z letno plačo 600 K. Prošnje je vložiti pri županstvu do 14. jan. 1903 in izkazilo sposobnosti za to službo v slovenskem jeziku. Zeli se tudi znanje kaj nemščine in italijanščine v govoru in pisavi.

Županstvo v Biljani

dne 10. dec. 1902.

Šfiligoj, župan.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji, izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica

Gospodska ulica št. 7,

prva in edina slovenska trgovina za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, srajc za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopic za telovadce, krasnih kravat v vsakem slogu, nogavic, rokavic, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okrasov za obleke, svil za obleke in bluse, vseh potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Naznanilo.

Znana in zelo obiskovana gostilna

„Tre amici“

v ulici Via Caserma se je preselila v Nunsko ulico (Via Monache) v prostore, kjer je bila dosedaj starodavna gostilna pri:

„Belem zajcu“

(„Al lepre bianco“)

Postrežba in jedila izvrstna; toči domača črna in bela vina, vse po zmernih cenah. Z gostilno so združena tudi prenočišča za goste in hlevi za živino.

Za obilno udeležbo se priporoča udani

gostilničar.

Zahvaljuje se iskreno častilim svojim odjemalcem za dosedanje izkazano mi naklonjenost, prosi podpisani, da se ga blagovolijo i nadalje tako krepko podpirati ter vošči v tej nadeji vsem svojim vlec. gg. odjemalcem in prijateljem prav veselje in srečno novo leto 1903, udani

J. ZORNIK,

trgovec modnega in drobnega blaga.

Čebelno-voščene sveče

kilg. po 4-90 K

Za pristnost jamčim z 2000 K

Priporočam se prečastiti duhovščini, slavnemu p. n. občinstvu. Sveče za pogrebe po zelo nizki ceni. Velika zaloga medu pitalcev in navadni po zelo nizki ceni. Z odličnim spoštovanjem

J. KOPAČ,

svečar v Gorici, ulica sv. Antona.

TISKA:

Časopise

Knjige

Diplome

Trgovske račune

Cenike

Vabila za veselice

Pisma s firmo

Razne etikete

I. t. d.

**NARODNA =
= TISKARNA**
v GORICI

prevzema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela in izvršuje v moderni in okusni obliki po tako nizkih cenah da se ne boji nikake konkurence.

TISKA:

Tisk. za duhovnije

Plakate

Sprejemnice

Računske sklepe

Pobotnice

Razne posetnice

Poročnice

Osmrtnice

I. t. d.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,

Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

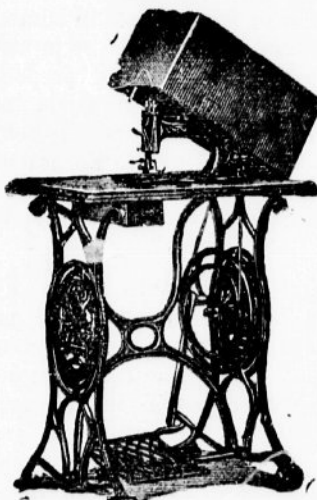
Zaloga žveplenk

sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici

Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

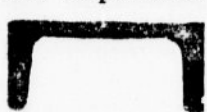
Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. šte. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za strnišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno krene nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Pozor! Eno kreno nagrade!

Pozor! Eno kreno nagrade!